

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในงานโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัย ได้ศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ จากเอกสารและงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
5. งานด้าน โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล
6. บริบทเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตูม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดและความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

ผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับความหมายของความคิดเห็นและมีผู้ที่ได้ทำการศึกษาและให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ที่น่าสนใจมี ดังนี้

ศรีสมบูรณ์ เข้มกมล (2538 : 47) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางความรู้สึกหรือความเชื่อมั่นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากการประเมินผลสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้น โดยอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐานการแสดงออกซึ่งอาจถูกต้องหรือไม่ก็ได้ อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้ ความคิดนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาการแสดงออกความคิดเห็นอาจทำได้ด้วยการเขียนด้วยก็ได้

ชัยพงษ์ โชติวรธ (2540: 14) ได้สรุปความหมายของความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นที่ไม่ได้ตั้งอยู่ในความแน่นอนหรือความรู้แท้จริง แต่จะตั้งอยู่ที่จิตใจ ความเห็น และการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่ว่าจะจะเป็นจริงหรือว่าจะตรงตามที่คิดไว้

ไพโรจน์ ฉัตรศิริมงคล (2540 : 33) กล่าวว่า ความคิดเห็น (Opinion) กับทัศนคติ (Attitude) มักจะถูกใช้สลับกันได้เสมอ ทัศนคตินี้มักจะหมายถึง ความพยายามที่จะทำ (Insertion to Act) ซึ่งจะเกี่ยวข้องอย่างมากกับอุปนิสัยและพฤติกรรม

ชยากร เทศะบำรุง (2544 : 6) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นจะเกี่ยวข้องกับทัศนคติและค่านิยม โดยเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับจิตลักษณะของบุคคลหรือสังคม ค่านิยมหรือเรื่องราวทางจิตอย่างกว้างๆ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2545 : 172) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางคำพูดหรือคำตอบที่บุคคลได้แสดงออกต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งโดยเฉพาะจากคำถามที่รับรู้ทั่วๆกัน โดยปกติแล้วความคิดเห็นแตกต่างจากเจตคติคือความคิดเห็นจะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะที่เจตคติจะเป็นเรื่องทั่วๆ ไปมีความหมายกว้างกว่า

เดชา ทรัพย์สิน (2548 : 58) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคมหรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตามแต่เมื่อพูดหรือเขียนออกไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกสะท้อนถึงความใจ

ชอว์ และไรท์ (Shaw. and Wright. 1967 : 320) กล่าวว่า ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประมาณค่าหรือทัศนะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และความคิดเห็นต้องได้รับอิทธิพลของทัศนคติ

โคเลสนิค (Kolesnic. 1970 : 296) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแปลความหมาย (Interpretation) หรือการลงความเห็นที่เกิดจากข้อเท็จจริง ซึ่งแต่ละบุคคลคิดว่าถูกต้องแต่คนอื่น ๆ อาจไม่เห็นด้วยก็ได้ทุกคน ความเห็นที่ไม่ลึกซึ้ง และเป็นความเห็นเฉพาะอย่างและมีอยู่เป็นเวลานานสั้น เรียกว่า Opinion เป็นความคิดเห็นประเภทหนึ่งที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนรากฐานของพยานหลักฐานที่ไม่พอแก่การพิสูจน์ มีความรู้แห่งอารมณ์น้อย และเกิดขึ้นได้อย่างง่ายและสลายตัวเร็ว

โคลาซา (Kolasa. 1969 : 386) มีความเห็นว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคล ในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินผลจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากกรณีแวดล้อม (Circumstance) หรือความคิดเห็นเป็นการตอบสนองสิ่งเร้า

ใจที่ได้รับอิทธิพลจากความโน้มเอียง (Predisposition) ความโน้มเอียงนี้เองที่ทำให้บุคคลปฏิบัติ ตามซึ่งเรียกว่า โครงสร้าง ทักษะคติ (Attitude Structure) ดังนั้นทักษะคติจึงเป็นพื้นฐานของความคิดเห็น และมีอิทธิพลต่อการแสดงออก ส่วนทักษะคตินั้นคือ ความโน้มเอียงในการแสดงออกของบุคคลต่อบุคคลอื่น สถานที่ สภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะเข้าไปในทางบวกหรือทางลบ

กู๊ด (Good. 1973 : 339) ได้ให้คำจำกัดความของความคิดเห็นว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความคิด หรือการลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็น การถูกต้องหรือไม่

เบส (Best. 1977 : 169 : 77) กล่าวว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกทางด้าน ความเชื่อและความรู้สึกของแต่ละบุคคลโดยการพูดที่นำไปสู่การคาดคะเน หรือการแปลผลใน พฤติกรรมหรือเหตุการณ์

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ทักษะคติ หรือ ข้อเท็จจริง จากความรู้ และประสบการณ์ของบุคคลเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งสามารถแสดงออกมาในรูปแบบที่เป็น ลายลักษณ์อักษร หรือ การพูด ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งในสถานการณ์ที่ แตกต่างกันไป

2. ประเภทของความคิดเห็น

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาประเภทของความคิดเห็นได้มีนักวิชาการกล่าวถึงประเภทของความคิดเห็นไว้ที่น่าสนใจ คือ

อุมารณ์ แดงวิบูลย์ (2554 : 13) กล่าวว่า ประเภทของความคิดเห็นแบ่ง ออกเป็น 2 ประเภท คือ ความคิดเห็นที่สามารถบอกทิศทางได้ว่าสิ่งไหนรักมากที่สุด สิ่งไหนเกลียดมากที่สุด และความคิดเห็นที่ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจ

แรมเมอร์ (Rammer. 1954 : 6-7) ได้แบ่งความคิดเห็นเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด – เชิงลบสุดเป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการ เรียนรู้และประสบการณ์ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ทิศทางบวกสุดได้แก่ความรักหลงบูชา เทิดทูนทิศทางลบสุดได้แก่รังเกียจมากความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงได้ยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจเป็นการมีความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่ง หนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้นเช่นความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี (Positive) ชอบยอมรับเห็นด้วยความรู้ความเข้าใจในลักษณะเป็นกลางเฉย ๆ ไม่มีความคิดเห็นความรู้ ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี (Negative) ได้แก่ไม่ชอบรังเกียจ ไม่ยอมรับไม่เห็นด้วย

3. การแยกแยะเป็นส่วน คือ การพิจารณาความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างละเอียดซึ่งสามารถแยกออกจากกันได้ ทำให้เกิดความคิดเห็นได้ง่ายกว่าการรับรู้แบบหยาบ

เบสท์ (Best, 1977 : 171) กล่าวโดยสรุปว่า การวัดความคิดเห็นโดยทั่ว ๆ ไป จะต้องมียอดประกอบ 2 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัดสิ่งเร้าและมีการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำ มากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้น โดยมากจะใช้ตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ที่ตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถาม และผู้ถูกวัดจะเลือกตอบความคิดเห็นของคนในเวลานั้น การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนั้น ใช้ในการวัดแบบลิเคิร์ต โดยเริ่มต้นด้วยการรวบรวมหรือการเรียบเรียงข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความ จะมีความคิดเห็นเลือกตอบออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความว่าเป็นไปในทางเดียวกัน (เชิงนิยมหรือไม่นิยม) เป็นข้อความเชิงบวก (Positive) หรือข้อความเชิงลบ (Negative)

เฮลลอค (Hurlock, 1986 : 69) กล่าวว่า เราสามารถวัดความคิดเห็นได้โดย

1. ใช้การสังเกต โดยการสังเกตจากพฤติกรรมที่แสดงออกมาในด้านต่าง ๆ
2. ใช้การสัมภาษณ์ โดยการถามคำถามว่าชอบอะไร ไม่ชอบอะไร สนใจเรื่องอะไร
3. ใช้การสนทนา โดยการศึกษารื่องที่ชอบสนทนา การสนทนาจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจของคนเหล่านั้น
4. ศึกษาจากข้อเขียนจากสมุดบันทึกประจำวัน จดหมาย ว่าเกี่ยวกับเรื่องอะไร ข้อเขียนจะเป็นการสะท้อนถึงความในใจ ได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับการสนทนา
5. โดยการสอบถามถึงความปรารถนา

สรุป จากแนวคิดเกี่ยวกับประเภทความคิดเห็น สรุปได้ว่าความคิดเห็นแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เชิงบวกสุด – เชิงลบสุด เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรัก หลง บูชา ทิดทูน ทิศทางลบสุด ได้แก่ รังเกียจมาก ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจเช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี คือชอบ ยอมรับ ลักษณะเป็นกลางเฉย ๆ คือไม่มีความคิดเห็น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดี คือ ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่ยอมรับ

3. องค์ประกอบของความคิดเห็น

ได้มีผู้ที่ศึกษา และอธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของความคิดเห็น ดังนี้

เทรนดิส (Triandis, 1971 : 2 - 3) ได้อธิบายว่า องค์ประกอบของความคิดเห็น มี 3 ส่วน ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) ได้แก่ ความรู้และความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มหรือสภาวะการณ์ใดๆ ความรู้และความคิดดังกล่าวจะเป็นส่วนกำหนดลักษณะและทิศทางของความคิดเห็นของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความรู้และการติดต่อกับสิ่งเร้าได้ครบถ้วนแล้ว บุคคลจะมีความคิดเห็นต่อสิ่งเร้าในทางบวกหรือลบชัดเจนขึ้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกรู้สึก (Affective Component) ได้แก่ อารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า อารมณ์หรือความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นส่วนกำหนดลักษณะและทิศทางของความคิดเห็นของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีอารมณ์หรือความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใด บุคคลก็จะมีความคิดเห็นทางบวกต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าบุคคลมีอารมณ์หรือความรู้สึกไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลจะมีความคิดเห็นในทางลบ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavior Component) คือ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง พฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นสิ่งบอกลักษณะและทิศทางของความคิดเห็นของบุคคล กล่าวคือ ถ้าพฤติกรรมของบุคคลที่จะแสดงออกต่อสิ่งเร้านั้นชัดเจนแน่นอนอนความคิดเห็นก็ย่อมมีลักษณะเป็นบวกหรือลบชัดเจนแน่นอน

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (อ้างใน นิสาชด ประสารสุข, 2540 : 12) ได้แบ่งองค์ประกอบของความคิดเห็นเป็น 3 ส่วนดังนี้ คือ

1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) ได้แก่ ความคิด ความเข้าใจ (Thought or Idea) เป็นการที่สมองของบุคคลรับรู้วิเคราะห์ และวินิจฉัยข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับ ทำให้เกิดความคิดเห็นซึ่งแสดงออกในแนวคิดที่ว่าอะไรถูก อะไรผิด ความคิดนี้อาจจะอยู่ในรูปแบบใดแบบหนึ่งที่แตกต่างกัน

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึกรู้สึก (Affective Component) ได้แก่ ความรู้สึกรู้สึกหรืออารมณ์ที่สอดคล้องกับความคิดและความเชื่อของบุคคลที่มีความรู้สึกรู้สึกเป็นตัวเร้าความคิดอีกต่อหนึ่ง คือ ถ้าบุคคลมีความคิดในทางที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ความคิดเห็นจะแสดงออกมาในรูปของความรู้สึก ชอบ ไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ซึ่งแสดงออกมาโดยสีหน้าท่าทางที่เขาคิดหรือพูด ถึงสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) ได้แก่ ความพร้อมหรือความโน้มเอียงล่วงหน้าที่จะกระทำหรือตอบสนอง (Predisposition to Act Toward Some Aspect of His Environment) ถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดการปฏิบัติหรือมีปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นผลมาจากความคิดและความรู้สึก ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปการยอมหรือปฏิเสธการเข้าหาหรือถอยหนี เป็นการกระทำที่สามารถสังเกตได้

ดังนั้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของความคิดเห็นมีองค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านความรู้หรือด้านพุทธปัญญา องค์ประกอบด้านความรู้สึก องค์ประกอบด้านพฤติกรรม ซึ่งทั้งทำให้เกิดประสบการณ์เฉพาะแต่ละบุคคล ทำให้แต่ละบุคคลมีทัศนคติและการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ และแสดงออกมาโดยสีหน้าท่าทางที่เขาคิดหรือพูดถึงสิ่งนั้น อันเป็นผลมาจากความคิดและความรู้สึก ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปการยอมหรือปฏิเสธการเข้าหาหรือถอยหนีเป็นการกระทำที่สามารถสังเกตได้

4. ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ได้มีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

ฟอสเตอร์ (Foster, 1992 ; อ้างถึงใน ประวัติ เสมดี, 2541 : 119) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นว่า มาจากมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หนุ้่คณะ เรื่องราวต่าง ๆ หรือสถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็น ความคุ้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง และจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่ายหรืออ่านจากหนังสือ โดยไม่ได้พบเห็นของจริงถือว่าเป็น ประสบการณ์ทางอ้อม

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม เนื่องมาจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและ การตัดสินใจในค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นในสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกัน

ออสแคมป์ (Oscamp, 1977 : 119-133) ได้กล่าวสรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็นดังนี้ คือ

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ คือ อวัยวะต่าง ๆ ของบุคคลที่ใช้รับรู้ความคิดปกติของอวัยวะ ความบกพร่องของอวัยวะสัมผัส ซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นที่ไม่ดีของบุคคลภายนอก
2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ บุคคลได้รับประสบการณ์ด้วยตนเอง การกระทำด้วยตนเอง หรือ ได้พบเห็น ทำให้บุคคลมีความพึงใจและเกิดความคิดต่อประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน
3. อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อเป็นเด็ก ผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและให้ข้อมูล แก่เด็ก ได้มาก ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็กด้วย
4. ทักษะคิดและความคิดเห็นของกลุ่ม คือ เมื่อบุคคลเติบโตย่อมจะต้องมีกลุ่มและสังคม ดังนั้นความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนของโรงเรียน หน่วยงานที่มี ความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างกัน ย่อมจะมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย
5. สื่อมวลชน คือ สื่อต่างๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเรา ดังนั้นสื่อ เหล่านี้ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อ ความคิดเห็นของบุคคล กล่าวคือ สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือร่างกาย จิตใจ สมองและระดับการศึกษาที่ส่งผลต่อความคิดเห็น และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่ซึ่งอยู่รอบๆตัว การได้รับสื่อข่าวสารต่างๆที่ได้รับ ได้รู้ได้เห็นมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นเป็นอย่างมาก

โสภา พิสมัย (2543 : 14-15) กล่าวว่า ปัจจัยขั้นพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ได้แก่

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

4.1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ ความสมบูรณ์ของอวัยวะต่างๆ คุณภาพของสมอง

4.1.2 ระดับการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและการศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่างๆ มากขึ้นและคนที่มีความรู้มากมักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆอย่างมีเหตุผล

4.1.3 ความเชื่อค่านิยมและเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้จากกลุ่มบุคคลในสังคมหรือการอบรมสั่งสอนของครอบครัว

4.1.4 ประสบการณ์เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบต่องานซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

4.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

4.2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของบุคคลเป็นการได้รับข่าวสารข้อมูลต่างๆของแต่ละบุคคล

4.2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเพราะเมื่อบุคคลในกลุ่มหรือสังคมใดก็จะต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้นซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมอยู่

4.2.3 ข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆ หรือสิ่งต่างๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับทั้งนี้เพราะข้อเท็จจริงที่แต่ละบุคคลได้รับแตกต่างกันจะส่งผลต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันซึ่งทำให้บุคคลมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

5. วิธีการวัดความคิดเห็น

ได้มีผู้ศึกษาวิธีการวัดความคิดเห็นไว้ที่น่าสนใจ คือ

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (พ.ศ. 2531 ; อ้างถึงใน กอบชัย ทวีสุขเสถียร. 2545 : 12-13) ได้สรุปเกี่ยวกับการวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นไว้ว่ามีอยู่หลายวิธีแต่ที่ใช้กันแพร่หลายมี 4 วิธีคือ

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone,s Method. 1929) เป็นการสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาตรแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิดเห็นหรือทัศนคติไปในทางเดียวกันและเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน

2. วิธีของกัตต์แมน (Guttman,s Scale. 1944) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับของทัศนคติ สูง ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้จากต่ำสุดถึงสูงสุดและแสดงถึงการสะสมของข้อความความคิดเห็น

3. วิธีจำแนกแบบ S – D Scale (Semantic Differential Scale. 1919) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้ามเช่นดี เลว ขยัน ขี้เกียจ เป็นต้น

4. วิธีวัดแบบลิเคิร์ต (Likert,s Method. 1932) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติที่นิยมแพร่หลายเพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่ายประหยัดเวลาผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงทัศนคติในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ โดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบและให้คะแนน 5 4 3 2 1 หรือ +2 +1 0 -1 -2 เป็นต้น

6. ประโยชน์ของการศึกษาความคิดเห็น

ได้มีผู้ที่ศึกษา และอธิบายเกี่ยวกับประโยชน์ของการศึกษาความคิดเห็น ไว้ ดังนี้

ก่าจัด สุขเจริญ (2544 : 30) กล่าวว่า การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกรู้ใจของบุคคล กลุ่มคน ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนแสดงความเชื่อและความรู้สึกใดๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่างๆ การเปลี่ยนแปลงระบบนโยบาย การเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งการฝึกหัดการทำงานด้วยเพราะจะทำให้การดำเนินการต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นไปตามความพอใจของผู้ร่วมงาน

เบส (Best. 1977 : 169) กล่าวว่า การสำรวจความคิดเห็น ศึกษาความรู้สึกรู้ใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งแต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใดๆ ออกมาโดยคำพูด การเขียน การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่างๆ เพราะจะทำให้สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายอย่างแท้จริงควรได้รับความร่วมมือจากประชาชน นอกจากนี้การเผยแพร่โครงการและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อโครงการจะเกิดผลดี คือ จะช่วยให้โครงการนั้นสอดคล้องเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง อันเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ใช้ประเมินค่าโครงการ และทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกในการเข้ามามีส่วนร่วมทำให้ไม่เกิดการต่อต้าน เนื่องจากสาธารณะชนเกิดสำนึกในการเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ดังนั้น สรุปได้ว่า การศึกษาความคิดเห็น จะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่างๆ การเปลี่ยนแปลงระบบนโยบาย การเปลี่ยนแปลงระบบงาน การฝึกหัดการทำงาน และทำให้การดำเนินการตามโครงการ หรือกิจกรรมใด ๆ บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล และได้มีผู้ที่ได้กล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ได้ให้นิยามธรรมาภิบาลว่า หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคม ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการฝ่ายปฏิบัติการฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใสและความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบัน

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีว่า ได้แก่การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2542 : 26)

1. เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความ

ต้องการ

7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

วรศักดิ์ อุวรรณโณ (2542 : 18-34) ได้ให้นิยามคำว่า ธรรมาภิบาลว่า หมายถึง ระบบโครงสร้างและกระบวนการต่างๆที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้นระหว่าง ภาคประชาสังคม ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน ปึงเอกชนและครอบครัว ภาคต่างประเทศ เพื่อที่ภาคต่างๆของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข โดยเป้าหมายของธรรมาภิบาลก็คือการพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของทุกภาคในสังคม กล่าวอีกในหนึ่งก็คือ

ธรรมนูญฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายในการสร้างความเป็นธรรมในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมให้กับทุกภาคในสังคมไม่ใช่ภาคใดภาคหนึ่ง

โครงสร้างและกระบวนการธรรมนูญฉบับที่จะนำไปสู่เป้าหมายได้จะต้องเป็นโครงสร้างและกระบวนการที่วางกฎเกณฑ์ ระหว่างเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศที่ทุกภาคไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนหรือภาคประชาสังคม ภาคปัจเจกชนและภาคครอบครัวมีส่วนร่วมกันผนึกพลังขับเคลื่อนสังคมไปข้างหน้า โดยจะต้องมีกฎเกณฑ์เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ของทุกภาค กฎเกณฑ์นี้อาจประกอบด้วยรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎข้อบังคับรวมถึงตลอดถึงกฎเกณฑ์ที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษรอื่น อาทิ กฎเกณฑ์ทางธรรมเนียม ประเพณีทางศาสนาทางศีลธรรมหรือจริยธรรมที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะกฎเกณฑ์ดังกล่าวจะสร้างสิทธิและการยอมรับในมีส่วนร่วมของแต่ละภาค

ประมวล รุจนเสรี (2542 : 48) ได้นิยามความหมายของธรรมนูญฉบับว่า คือ-การปรับวิธีคิด วิธีการบริหารราชการของประเทศไทยเสียใหม่ทั้งระบบ โดยการกำหนดเจตนารมณ์ของแผ่นดินขึ้นมาเพื่อทุกคน ทุกฝ่ายในประเทศจะร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันจัดการ ร่วมกันรับผิดชอบแก้ปัญหาพัฒนานำแผ่นดินไปสู่ความมั่นคง ความสงบ-สันติสุข มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและก้าวไกล

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ถี (2544 : 41) กล่าวถึง หลักธรรมนูญฉบับของสำนักงานข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็นผลจากการประชุมประจำปีระหว่างส่วนราชการกับสำนักงาน ก.พ. เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2542 ว่าด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ กฎหมาย และกฎเกณฑ์ต่างๆ มีความเป็นธรรม มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างสม่ำเสมอการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ของตนเอง เข้าใจกฎเกณฑ์ต่างๆ และมีส่วนร่วมในกรณีต่าง ๆ
2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การร้องเรียน หรือ การร้องทุกข์ในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอกองค์การลดลง คุณภาพชีวิตของคนในสังคมดีขึ้น มีการบริการจัดการและใช้ทรัพยากรในชาติอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด สังคมมีเสถียรภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและมีระเบียบวินัย
3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การตรวจสอบความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของรัฐและเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน หรือสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจของส่วนราชการมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ส่วนราชการมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม และเปิดเผยต่อสาธารณะ

4. หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึง การประหยัดงบประมาณ ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการเข้ามามีส่วนร่วม

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การได้รับการยอมรับ และความพอใจจากผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของงานที่ปฏิบัติ คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณ ความถูกต้อง ครบถ้วน รวมทั้งจำนวนความผิดพลาดที่ได้ขึ้นจากการปฏิบัติและจำนวนร้องเรียนหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ ความมีประสิทธิภาพ และความมีประสิทธิภาพ ทั้งทางด้านปริมาณและคุณค่า

พระราชทานวิสิตู (2548 : 19) ได้กล่าวไว้ในหลักธรรมาภิบาลกับ การบริหารตามแบบบูรณาการในหัวข้อ พระมหากษัตริย์กับหลักธรรมาภิบาลว่า “หลักธรรมที่หัวหน้าฝ่ายปกครองฝ่ายบริหารทุกระดับจะพึงใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพสูงนั้นคือ หลักธรรมาภิบาลซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐของปวงชนชาวไทยเรา ได้ทรงใช้ในการ ปกครองประเทศมาตั้งแต่เสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์สิริราชสมบัติเมื่อพระองค์ได้ตั้งพระราชสัตยาธิษฐานและทรงประกาศพระปฐมบรมราชโองการที่นั่งไพศาลทักษิณในพระบรมมหาราชวังเมื่อวันศุกร์ที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493 ว่า “เราจะปกครองแผ่นดิน โดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม ” นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาสมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภารเจ้าก็ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ทั้งปวงโดยชอบธรรม คือ โดยหลักธรรมาภิบาลนี้บำบัดทุกข์บำรุงสุขพสกนิกรของพระองค์ให้ได้อยู่เย็นเป็นสุขตามสมควรแก่ฐานะตลอดมาจากคำกล่าวของพระราชทานวิสิตูที่อ้างเอาพระราชดำรัสมานี้แสดงให้เห็นว่าหลักธรรมาภิบาลได้เกิดขึ้น ในประเทศไทยนานมาแล้ว

สุเทพเชาวลิต (2548 : 38 - 41)) กล่าวว่า หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมุ่งเน้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินงานตามภาระหน้าที่โดยยึดหลักการพื้นฐาน 6 ประการแต่ละหลักจำแนกเป็น 3 ระดับดังนี้

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law)

1.1 ระดับประเทศกระบวนการเสนอร่างกฎหมายกฎข้อบังคับต่างๆเป็นไปได้อย่างดีด้วยความชอบธรรมเนื้อหาของกฎหมายมีความทันสมัยเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับเหล่านั้นจะต้องไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญ บังคับใช้กับทุกคนอย่างเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติและไม่ขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

1.2 ระดับภาครัฐการปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบที่ใช้ในการบริหารร่วมกัน ภายในภาครัฐเช่นกฎหมายกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณพัสดุและบริหารงานบุคคลซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการศึกษาปรับปรุงตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐเพื่อให้มีเนื้อหามีความทันสมัยและเอื้อต่อการบริหารงานที่คล่องตัวและรับผิดชอบต่อผลงานและประชาชนของแต่ละองค์กร

1.3 ระดับองค์การการศึกษาที่ใช้ในการบริหารงานภายในเช่นการมาทำงานหรือเข้าประชุมให้ตรงต่อเวลาการให้บริการประชาชนอย่างเสมอภาคกันรวมถึงข้อตกลงในการปรับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร

2. หลักคุณธรรม (The Rule of Integrity)

2.1 ระดับประเทศประชาชนแต่ละคนทำหน้าที่อย่างถูกต้อง คือ เลือกทำงานที่สุจริต และเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อส่วนร่วมปฏิบัติตามกฎหมายและเป็นพลเมืองดี

2.2 ระดับภาครัฐผู้แทนประชาชนที่เข้าไปบริหารราชการต้องเข้าสู่ด้วยความชอบธรรมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำ จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม

2.3 ระดับองค์การเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน คือ มีจรรยาบรรณต่อตนเองต่อหน่วยงานต่อผู้ร่วมงาน และต่อประชาชนและสังคม

3. หลักความโปร่งใส (The Rule of Transparency)

3.1 ระดับประเทศประชาชนมีอิสระในการสื่อสารสื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่และมีจริยธรรมมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องได้

3.2 ระดับภาครัฐการตัดสินใจและการปฏิบัติงานของภาครัฐต้องมีความโปร่งใสเรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจลงทุนที่เหมาะสมของภาคธุรกิจข้อมูลข่าวสารของภาครัฐจะช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชนตัดสินใจได้ถูกต้องและประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของภาครัฐได้ซึ่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ.ศ. 2540 ช่วยให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ

3.3 ระดับองค์การประชาชนรู้ขั้นตอนที่จะติดต่อกันและสามารถตรวจสอบการทำงานได้หน่วยงานของรัฐกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนและภายในองค์กรจะต้องมีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงานเงินคนมีการสื่อสารที่ดีภายในด้วย

4. หลักการมีส่วนร่วม (The Rule of Participation)

4.1 ระดับประเทศรัฐธรรมนูญกำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตนและให้รัฐส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการตัดสินใจทางการเมืองการวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองรวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐทุกระดับนอกจากนั้นยังให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เองพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการตลาดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศรวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

4.2 ระดับภาครัฐตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีได้กำหนดไว้ด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังการแสดงความคิดเห็นในปัญหาสำคัญของชาติที่มีข้อโต้แย้งหลายฝ่ายเพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจของรัฐในการดำเนินงานอันมีผลกระทบต่อประชาชนและควรมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงงานให้เกิดประโยชน์สูงขึ้น

4.3 ระดับองค์การจะต้องมีการวางระบบการรับฟังความคิดเห็นและการรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและขณะเดียวกันภายในองค์กรเองจะต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารภายในด้วย

5. หลักความรับผิดชอบ (The Rule of Accountability)

5.1 ระดับประเทศประชาชนรู้เข้าใจการใช้สิทธิเสรีภาพและปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและใช้อำนาจโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของภาครัฐธุรกิจเอกชนมีหน้าที่สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพปลอดภัยให้ผู้บริโภคและไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น

5.2 ระดับภาครัฐรัฐธรรมนูญได้กำหนดแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินโดยในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาคณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการการตรวจสอบรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้งการจัดสรรหน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำจะต้องมีความชัดเจน โดยให้ฝ่ายการเมืองรับผิดชอบในเรื่องนโยบายส่วนฝ่ายประจำรับผิดชอบในการดำเนินการให้บรรลุผลตามนโยบายกรณีเกิดปัญหาในสังคมภาครัฐต้องชี้แจงต่อประชาชนได้

5.3 ระดับองค์กรมีการกำหนดโครงสร้างและระบบการใช้อำนาจรัฐใหม่มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่างเพื่อให้ความรับผิดชอบในทุกระดับมีความชัดเจนสามารถตรวจสอบได้และมีรายงานประจำปีรายงานผลการปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จรณรงค์ให้ประชาชนรับผิดชอบด้วย

6. หลักความคุ้มค่า (The Rule of Value for Money)

6.1 ระดับประเทศการใช้ทรัพยากรของประเทศต้องเป็นไปด้วยความประหยัดหมุนเวียนใช้และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีประสิทธิภาพพยายามลดการเกิดมลภาวะทั้งในดินในน้ำและบนอากาศเพื่อการส่งทอดทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์ให้คนไทยรุ่นถัดไป

6.2 ระดับภาครัฐทุกหน่วยงานจะต้องใช้งบประมาณอย่างประหยัดมีรายงานผลการทำงานและแสดงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่อสาธารณะซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความเข้าใจอย่างดีในเรื่องประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของโครงการ

6.3 ระดับองค์กรผู้บริหารต้องทบทวนงานในความรับผิดชอบทั้งหมดเพื่อพิจารณาถ่ายโอนงานที่ภาคธุรกิจเอกชนหรือภาคประชาชนทำได้ดีมีประสิทธิภาพสูงกว่าออกไปเลือกนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้และพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ดังนั้น เพื่อให้การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายจำเป็นที่จะต้องมีความชัดเจนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติตามการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีจะเห็นได้ว่าหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน 6 ประการคือหลักนิติธรรมหลักความโปร่งใสหลักความมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบต่อหลักความคุ้มค่าแต่ละหลักจำแนกออกเป็น 3 ระดับคือระดับประเทศระดับภาครัฐและระดับองค์กร โดยที่แต่ละระดับมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันกล่าวคือองค์กรที่มีการ

บริหารที่ดีจะช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐและระดับประเทศต่อไป ในทางกลับกันการกำหนดบทบาทของภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนในระดับประเทศจะมีผลต่อบทบาทภารกิจและการบริหารจัดการของระดับภาครัฐและระดับองค์กรด้วยซึ่งการที่แต่ละองค์กรจะนำการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ไปดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องมีการจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อให้การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเป็นไปตามเป้าหมาย

จากแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลต่าง ๆ ข้างต้น สามารถสรุปหลักธรรมาภิบาลได้ว่าจะให้ความสำคัญกับ 3 ส่วน คือ

1. ภาครัฐ ซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างและปฏิรูปการเมือง กฎหมายและการบริหารราชการ
2. ภาคเอกชนซึ่งจะมีส่วนในการประกอบธุรกิจที่ดีและดำเนินธุรกิจอย่างซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนร่วมซึ่งจะทำให้ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรือง
3. ภาคประชาชนหรือองค์กรต่าง ๆ มีส่วนในการเกื้อหนุนในการดำเนินการทางเศรษฐกิจสังคม การเมือง โดยการระดมกลุ่มต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนให้ตั้งอยู่ในความถูกต้องได้ และสามารถสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุข ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ 6 หลัก คือ

3.1 หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองตามกฎหมาย ไม่ใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล

3.2 หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยบรรจงให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยันอดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบวิชาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3.3 หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

3.4 หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประขามติ การประชามติ หรือ อื่น ๆ

3.5 หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

3.6 หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรจงทำให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ธรรมเนียมปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล

ได้มีนักวิชาการ ได้ทำการศึกษาและสรุปเกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างหลากหลาย ไว้ ดังนี้

สัมพันธ์ เศษะอิก (2544 : 32 -33) กล่าวว่า แนวความคิดประชาคมตำบล หมายถึง การรวมพลังใจ พลังความคิด พลังกายของกันนั้น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้น ผู้อาวุโส พระสงฆ์ ข้าราชการ พ่อค้า แม่ค้า นายทุน เงินกู้ ผู้นำเยาวชน คนจน ฯลฯ ในอันดับที่จะร่วมกันสร้างสรรค์ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนระดับตำบล จึงมีความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ โดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งองค์กรขึ้นใหม่ แต่อาศัยความรู้ความเข้าใจ สร้างสำนึกในการทำงานเพื่อชุมชนร่วมกัน และได้กล่าวว่าในขณะที่ทุกองค์การบริหารส่วนตำบลควรประยุกต์และพัฒนาแนวทางธรรมเนียมปฏิบัติและตัวชี้วัดเพื่อประเมินตนเองว่าอยู่ในระดับใดและจัดขบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านธรรมเนียมปฏิบัติขึ้น โดยพิจารณาแนวทาง 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. ยึดหลักนิติธรรม ประกอบด้วย โดยมีระเบียบข้อบังคับชัดเจน เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ มีการตรวจสอบจากภายนอกและองค์กรท้องถิ่นตลอดเวลา

2. ยึดหลักคุณธรรม โดยดำเนินงานอย่างสุจริต ถูกต้อง ดั่งงาม บนพื้นฐานของศีลธรรม จริยธรรม ภายใต้กฎ ระเบียบของสังคม

3. ยึดหลักความโปร่งใส โดยในการบริหารกิจการต่าง ๆ สามารถเปิดเผยให้สาธารณะตรวจสอบได้ มีประชาชนร่วมเป็นกรรมการและตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง

4. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ

5. ยึดหลักความรับผิดชอบ โดยมุ่งปฏิบัติงานเต็มความสามารถ และรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน ด้านการบริการประชาชนควรยึดหลักว่า สะดวก รู้ข้อมูล ขั้นตอนการปฏิบัติรวดเร็ว ทราบระยะเวลาแล้วเสร็จ เป็นกันเอง ต้อนรับดี ยิ้มแย้ม

6. ยึดหลักความคุ้มค่า โดยในการบริหารจัดการต้องใช้ทรัพยากรที่จำกัดอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าแก่ส่วนรวม

นอกจากนี้ควรแก้ไขกฎ ระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับท้องถิ่น มีคณะที่ปรึกษาของท้องถิ่น มีการประสานงานและบูรณาการนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน กิจกรรม และงบประมาณของส่วนท้องถิ่น การสามัคคีกับกลุ่มองค์กรประชาชนต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

พิทยา สุนทรวิภาค (2545 : 23) กล่าวถึงการนำหลักธรรมมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม เป็นการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของชุมชน และชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำเนินการให้สอดคล้องได้โดยการออกข้อบังคับตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมและเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนควรเปิดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อบังคับตำบลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องสิทธิและหน้าที่ของประชาชนให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ด้วยการปิดประกาศ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล หรือที่ชุมชนทุกหมู่บ้าน หรือการประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบอื่น ๆ เช่น ทำเป็นเอกสารแจกจ่ายการประชุมหรือเสียงตามสาย เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์การที่มีอำนาจในการใช้ข้อบังคับของตำบล รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ให้ถูกต้องตามที่บัญญัติไว้และต้องบังคับใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติกับ

บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค ได้แก่ การจัดเก็บภาษีในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะต้องจัดเก็บอย่างทั่วถึงเท่าเทียม และถูกต้องโดยไม่กั้นแก่ง หรือ ลดหย่อนแก่ผู้ใดเป็นการเฉพาะ เป็นต้น นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีหน้าที่ในการพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งในฝ่ายพนักงาน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2. หลักคุณธรรม เป็นกรปฏิบัติงานที่ซื่อมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน เพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริต จริใจ อดทน มีระเบียบวินัย บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งฝ่ายพนักงานประจำต้องยึดหลักหน้าที่รับผิดชอบของตน โดยพนักงานส่วนตำบลจะต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มาทำงานตรงต่อเวลา ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคถูกต้อง รวมทั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องตระหนักในหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้แทนของประชาชน ต้องมุ่งเน้นรักษาผลประโยชน์แก่ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มาประชุมอย่างสม่ำเสมอ พิจารณาเรื่องต่างๆ ในสภาอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวม และถูกต้องตามกฎหมายผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลยังต้องมีคุณธรรมสูงขึ้น เนื่องจากเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงาน ในขณะที่เดียวกันเป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติการเบิกจ่ายงบประมาณต่างๆ จะต้องยึดหลักความถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้ มีการจัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลควรเริ่มจัดทำมาตรฐานจริยธรรม หรือ กรอบกติกาการปฏิบัติงานของสมาชิกทุกคน โดยทำเป็นมติของสภาเพื่อควบคุมกันเอง มีบทลงโทษที่ทำได้ เช่น โครละเมิดกฎก็ให้สภาพิจารณาพฤติกรรม และประกาศให้ประชาชนทราบ หรือถ้าละเมิดกฎอยู่ต่อเนื่องก็ให้สภาพิจารณาให้พ้นจากสมาชิกภาพตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 47 ตรี (8) เป็นต้น

3. หลักความโปร่งใส โดยเน้นการปรับกลไกและวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใสให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร พุทธศักราช 2539 โดยเอกสารที่จะต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบ ได้แก่

3.1 ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีและข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3.2 มติการประชุมของคณะกรรมการบริหารที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประชาชน

3.3 มติของสภาที่ผ่านการรับรองแล้ว โดยเฉพาะมติที่กระทบสิทธิหน้าที่รวมทั้งผลได้ผลเสียแก่ประชาชนรวมทั้งมติอื่นๆที่ประชาชนควรทราบ

3.4 วาระการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความสนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุมสภา ซึ่งสภาจะต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

3.5 ข้อบังคับตำบล กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งข่าวสารราชการที่ประชาชนควรรู้ และประชาชนต้องปฏิบัติ

3.6 ขั้นตอนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งเงื่อนไขการติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การชำระภาษีต่างๆ การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นต้น ให้ประชาชนรู้ว่าขั้นตอนปฏิบัติอย่างไรต้องใช้หลักฐาน เอกสารประกอบอะไรบ้าง และต้องใช้เวลานานเท่าใด

3.7 ข้อมูลด้านการเงินและการคลัง โดยเฉพาะการสอบราคาหรือประกวดราคา ควรเปิดเผยให้ประชาชนรับรู้ จะทำให้ประชาชนได้ตรวจสอบและเกิดความมั่นใจ

3.8 ข้อมูลอื่น ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่าควรเปิดเผยและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

4. หลักการมีส่วนร่วม ถือเป็นหลักที่มีความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือผู้บริหาร และมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ตั้งแต่รับรู้ข้อมูลข่าวสารแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไร อย่างไรขององค์การบริหารส่วนตำบลและสุดท้ายประชาชนย่อมมีสิทธิเหนือองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหายล้มเหลว หรือมีพฤติกรรมเสื่อมเสีย นอกจากนั้น กฎหมายยังได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ในมาตรา 16 (16) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างน้อย ได้แก่

4.1 การจัดทำแผนพัฒนา ทั้งแผนพัฒนา 3 ปี และแผนพัฒนาประจำปี เนื่องจากแผนพัฒนาเป็นเครื่องชี้ทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น และเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดสรรทรัพยากรรวมทั้งงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยให้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดจัดทำแผนพัฒนา โดยการร่วมเสนอปัญหาความต้องการ และร่วมเสนอโครงการกิจกรรมเพื่อการพัฒนาในรูปแบบกระบวนการประชาคมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวม ว่าทิศทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเดินไปทางใด ควรทำอะไรก่อน อะไรหลัง เป็นต้น ร่วมดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ สามารถดำเนินการได้หลายวิธี ตั้งแต่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเอง องค์การบริหารส่วนตำบลอุดหนุนงบประมาณให้หน่วยงานอื่นๆ เป็นผู้ดำเนินการ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถอุดหนุนงบประมาณให้ประชาชนชนเป็นผู้ดำเนินการ ได้ ร่วมประเมินผลเมื่อดำเนินโครงการแล้ว ผู้ที่จะประเมินผลได้ดีที่สุดคือประชาชนเพราะประชาชนสามารถบอกได้ชัดเจนว่าโครงการนั้น ๆ มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด

4.2 มีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2538 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้างให้เกิดความถูกต้อง โปร่งใส และเป็นธรรม

4.3 ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้ง และอำนวยความสะดวกในการให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุมสภา

4.4 ประชาชนมีสิทธิในการเสนอข้อบังคับตำบล เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาออกข้อบังคับตำบลตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พุทธศักราช พ.ศ.2542 รวมทั้งกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนดข้อบังคับตำบลที่จะได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นก่อนเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภา เพื่อให้ข้อบังคับ ได้รับการยอมรับจากประชาชน

4.5 ประชาชนมีสิทธิถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความประพฤติเสื่อมเสียได้ตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2542 องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องสร้างระบบ กลไกที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอน เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน อย่างเป็นรูปธรรม

5. หลักความรับผิดชอบ หลักข้อนี้มุ่งเน้นให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตระหนักในอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาชุมชน และมี

ความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผลโดยไม่เลือกปฏิบัติ และมีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำ โดยการจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพ เป็นธรรม และทั่วถึง ทั้งในและนอกสถานที่ที่ประชาชนเป็นที่พึ่งได้เมื่อเกิดความเดือดร้อน เอาใจใส่ต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์ และแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก รวมทั้งควรมีผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีความจริงใจในการนำโครงการหรือกิจกรรมที่เสนอโดยประชาชนประชาคมนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน นำเอาโครงการ กิจกรรมที่บรรลุไว้ในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบังคับงบประมาณ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามที่สัญญาไว้กับประชาชน หากทำไม่ได้ก็ต้องแจ้งให้ประชาชนทราบ

6. หลักความคุ้มค่า การเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงานโดยใช้ทรัพยากรงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์และยั่งยืน โดยควรดำเนินการ ดังนี้

6.1 การดำเนินแผนงานหรือโครงการ จะต้องมีการจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน ว่าควรจะทำโครงการอะไรก่อนหลัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

6.2 ในการจัดซื้อ - จัดจ้าง ต้องมุ่งให้เกิดการประหยัด หากสามารถต่อรองราคากับผู้รับจ้างให้ได้ราคาที่ต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ ก็จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณเหลือไปดำเนินการในโครงการอื่นเพิ่มขึ้น และทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากขึ้น

6.3 มีการรณรงค์ให้ทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ให้มีความประหยัดในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งมีกิจกรรมบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ใช้ได้นาน

6.4 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้รั่วไหลสูญเปล่า โดยสภาตำบลสามารถมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการ อาศัยอำนาจตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2538 ข้อ 89 และ 90 เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายบริหาร

6.5 การบริหารจัดการครุภัณฑ์ต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดทำทะเบียนคุมให้ชัดเจน และเป็นปัจจุบันและควบคุมการใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ส่วนรวม

6.6 ควรคำนึงว่าควรหรือไม่ควรที่จะกระทำ เช่น บางแห่งยังไม่มีความพร้อมในการจัดเก็บขยะ ไม่มีรถและพนักงาน แต่กลับใช้งบประมาณซื้อถังขยะให้ประชาชนเพื่อรองรับขยะ โดยไม่มีผู้จัดเก็บ การใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าก็ไม่ควรกระทำ

สรุป จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปขอบเขตด้านเนื้อหาเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในงานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

กรณีศึกษา ชมดี (2524 : 11) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าหมายถึง ความร่วมมือของประชาชน ไม่ว่าจะป็นระดับปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้าร่วมรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง เพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

ยูวณัน วุฒิเมธี (2526 : 25) และสุริย์ คัตต์ศรีสุโรจน์ (2531 : 8) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมคล้ายคลึงกัน โดยสรุปดังนี้คือ การมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มคนหรือองค์กรประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มพิจารณาตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลหรือของกลุ่ม อันมีผลกระทบต่อประชาชนเอง รวมทั้งการประเมินผลโครงการและการแบ่งปันผลประโยชน์โดยปราศจากข้อกำหนดที่มาจากบุคคลภายนอก เพื่อให้เกิดการดำเนินการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตามความต้องการของสมาชิกในชุมชนและให้ผู้ที่มามีส่วนร่วมมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการด้วย

มติที่ประชุมด้านเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Economic and Council Resdotion. 1929 : 30 ; อ้างถึงใน อนุภาพ ธีรลาภ. 2528 : 25) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า การที่สมาชิกทุกคนในชุมชนสามารถมีโอกาสเข้าดำเนินการและมีอิทธิพลในกิจกรรม และกระบวนการพัฒนา ได้รับส่วนแบ่งในผลประโยชน์ของการกระทำตามที่ควรจะเป็น มีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมายนโยบาย การวางแผน รวมทั้งดำเนินกิจกรรมในโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

คุณฎี อายุวัฒน์ และคณะ (2535 : 7) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการให้โอกาสประชาชนเข้าร่วมดำเนินงานตั้งแต่กระบวนการเบื้องต้นจนถึงกระบวนการสิ้นสุด โดยที่การเข้าร่วมอาจร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือครบวงจรก็ได้ การเข้าร่วมมีทั้งรายบุคคล กลุ่มหรือองค์กรที่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน การรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนหรือสาธารณชนมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินกิจกรรมของรัฐในด้านต่าง ๆ ทุกขั้นตอน เช่น การรับรู้ข่าวสาร ข้อมูล การคิด การตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน การตรวจสอบ ติดตามประเมินผล การแก้ไขปัญหา การได้รับประโยชน์ ทั้งประโยชน์ต่อตนเอง และประโยชน์ของชุมชน ซึ่งการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมในลักษณะของปัจเจกบุคคล การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มหรือขบวนการ การมีส่วนร่วมในลักษณะของโครงการ การมีส่วนร่วมในลักษณะของสถาบันและการมีส่วนร่วมในลักษณะของนโยบาย

2. รูปแบบของการมีส่วนร่วม

องค์การอนามัยโลก (อนงคั พัฒนจักร. 2535 : 42) กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าจะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้น คือ

1. การวางแผน (Planning) ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการประเมินผลและการตัดสินใจ
2. การดำเนินกิจกรรม (Implementation) ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการ และการบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรร การควบคุมการเงินและบริหาร
3. การใช้ประโยชน์ (Utilization) ประชาชนมีความสามารถนำเอากิจกรรมมาใช้ประโยชน์ได้ เป็นการเพิ่มระดับการพึ่งพาตัวเองและการควบคุมทางสังคม
4. การได้รับผลประโยชน์ (Obtaining Benefits) ประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่ากัน

เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์ (2543 : 11-12) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมตามหลักวิชาการ

ได้หลายระดับตามบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง อาทิ

1. แบบการจัดการคนให้เข้าร่วม ผู้เข้าร่วมคัดเลือกจากตัวแทนของประชาชน ไม่ได้เลือกตั้งและไม่มีอำนาจอะไร
2. แบบตอบสนองแบบค่อยเป็นค่อยไป ผู้เชี่ยวชาญจากส่วนกลางบอกว่า จะต้องทำอะไร ไม่มีการสะท้อนความเห็นจากประชาชน
3. แบบขอคำปรึกษาหารือหรือตอบคำถามชี้แจงรายละเอียดสิ่งที่จะต้องร่วมองค์กรภายนอกเป็นผู้ระบุปัญหา และกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการควบคุมวิเคราะห์ข้อมูล โดยไม่ได้รับฟัง ความคิดเห็นของประชาชน
4. แบบร่วมตามหน้าที่หรือภารกิจ ที่กำหนดให้ใช้วิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโครงการ ประชาชนอาจมีส่วนร่วม โดยรวมกลุ่มเพื่อช่วยศึกษาวิเคราะห์ปัญหาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แล้ว ประชาชนอาจเข้าร่วมอย่างแข็งขัน ร่วมตัดสินใจ แต่คำตอบหลักสุดท้ายมักกำหนดไว้ล่วงหน้าโดยหน่วยงานภายนอก
5. แบบแข่งขัน ร่วมในการวิเคราะห์และพัฒนาแผนปฏิบัติการ และศักยภาพของกลุ่มองค์กรท้องถิ่น โดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ใช้วิธีการที่หลากหลายจากหลายสาขา
6. แบบสมัครใจทำเองประชาชนเป็นผู้คิดริเริ่มอย่างอิสระประชาชนอาจติดต่อประสานหน่วยงานภายนอกมาช่วยแนะนำโดยยังสามารถควบคุมการจัดการและใช้ทรัพยากรได้

ชัยอนันต์ สมุทวณิช และคณะ (2544 : 334) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 2 รูปแบบ คือ กระบวนการที่ต้องอาศัยการรับรองโดยกฎหมายและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น การสร้างระบบสมัครใจขึ้นมาเพื่อให้มีสภาพบังคับทางสังคมอย่างการรับรองหรือให้รางวัลด้านสิ่งแวดล้อม แก่ผลิตภัณฑ์หรือธุรกิจอุตสาหกรรมที่ใส่ใจในการสร้างจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้น บรรทัดฐาน

1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นทางการ โดยมีกฎหมายรับรองให้กระทำได้หรือต้องกระทำ วิธีการสำคัญและยอมรับไปใช้ปฏิบัติกันทั่วไปคือ การเลือกตั้งในระดับต่างๆ การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในประเด็นหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะของประชาชน
2. การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง การที่กลุ่มคนมารวมกัน เพราะมีอาชีพการงานหรือมีผลประโยชน์หรือความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง

ร่วมกัน ใช้พลังของกลุ่มให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ เพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มชน

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการ เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นในระบบการเมืองแบบเผด็จการ ไม่ยอมรับและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม โดยมีกฎหมายห้ามไว้อย่างชัดเจน แม้ประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยบางประเทศจะมีได้ห้าม แต่มีได้ระบุหรือมิได้มีกฎหมายรับรองว่าให้กระทำได้

4. การเดินขบวนหรือการชุมนุมประท้วง หมายถึง การรวมตัวกันเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วยกับนโยบายหรือการดำเนินการของรัฐบาลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเป็นการรวมตัวเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาลในการกำหนดนโยบายหรือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความต้องการของประชาชน ผู้ชุมนุม ซึ่งการชุมนุมประท้วงไม่จำเป็นต้องทำไปเพื่อต่อต้านคัดค้านนโยบายการกระทำของรัฐเท่านั้น อาจเป็นการสนับสนุนนโยบายหรือโครงการของรัฐได้

กล่าวโดยสรุป รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนแบ่งได้กว้าง ๆ

2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่เป็นทางการ โดยการรับรองของกฎหมายและรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งกฎหมายมิได้ระบุให้เข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรง โดยรูปแบบที่เป็นทางการประชาชนสามารถเข้าไปร่วมในการวางแผนการใช้ทรัพยากรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร และมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทั้งในสถานะปัจเจกบุคคลและชุมชน ส่วนรูปแบบที่ไม่เป็นทางการเป็นการมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจ ด้วยการจูงใจทั้งด้วยตัวเองหรือโดยผ่านตัวแทน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKAM UNIVERSITY

4.3 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

โอชา จันทรสว่าง (2532 : 60 – 68) ได้มีการนำเสนอเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นทำฉันทิ ไฉนในวารสารพัฒนาชุมชน โดยสรุปผลดีของการที่ประชาชนมีส่วนร่วม 5 ประการ คือ

1. การตัดสินใจและวิธีปฏิบัติจะถูกต้อง เนื่องจากได้รับความรู้ความเข้าใจ และจินตนาการจากประชาชนหลายฝ่าย
2. แผนงานและวิธีปฏิบัติจะตอบสนองตรงปัญหาและความต้องการของประชาชนและเป็นการเหมาะสมเจาะจงกับลักษณะของแต่ละปัญหาและ สถานการณ์
3. การที่ประชาชนมีโอกาสเข้าร่วมในการตัดสินใจ ทำให้เกิดความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องด้วยกันมากยิ่งขึ้น

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเปิดโอกาสให้แต่ละคนเรียนรู้จากกิจกรรมที่ปฏิบัติ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อเขา ต่อที่อยู่อาศัยของเขา ต่ออาชีพของเขา ต่อกลุ่มของเขาและต่อสังคมของเขาและได้มีโอกาสเรียนรู้จากกิจกรรมที่ปฏิบัติ เน้นการเพิ่มความสามารถและความชำนาญให้มากยิ่งขึ้น

5. เป็นการลดบทบาทและกิจกรรมของรัฐบาลในส่วนที่เอกชนสามารถดำเนินการได้ นอกจากนี้ยังเสนอต่อไปว่า การที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมหรือไม่ขึ้นอยู่กับการยอมรับและมองเห็นว่าเป็นประโยชน์กับเขาจริงๆ คือ หลักการพัฒนาชุมชนเป็นการทำให้เขาสามารถช่วยตนเองหรือพึ่งตนเองได้ สามารถแก้ไขปัญหาที่แท้จริงของเขาได้ ทุกคนมีหน้ามีตาได้รับเกียรติ ศักดิ์ศรี ได้รับการยอมรับเท่าเทียมกัน ทุกคนรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ อันสืบเนื่องจากได้มีส่วนร่วมนี้เอง

โดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนมีประโยชน์หลายประการ คือ

1. เพิ่มประสิทธิภาพการตัดสินใจ เนื่องจากการได้รับความรู้ข่าวสารข้อมูล และประสบการณ์จากประชาชนหลายฝ่าย
2. ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างตรงเป้า สามารถสร้างข้อตกลงได้อย่างมั่นคงและยืนยาว
3. สร้างความชอบธรรมในการดำเนินงาน เพราะประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ และเข้าใจเหตุและผลที่นำไปสู่การตัดสินใจ
4. สร้างการเรียนรู้และเพิ่มศักยภาพของชุมชนให้มีประสิทธิภาพ
5. สร้างการพึ่งตนเองแก่ประชาชน เป็นการแสดงบทบาทและกิจกรรมของภาครัฐ จากการเป็นผู้ให้เป็นการช่วยเหลือเขาให้สามารถช่วยตนเองได้

4.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ฉบับพุทธศักราช 2540

กล่าวได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ให้เสรีภาพ และเน้นกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนมากที่สุด โดยบัญญัติระบุเป็นรายมาตราไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม โดยระบุไว้ในมาตรา 46, 56 และ 79 ดังนี้

มาตรา 46 “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของ

ชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จาก
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ”

มาตรา 56 “สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษา
และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพและในการ
ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องใน
สิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน
ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ
คุณภาพสิ่งแวดล้อมจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้องค์กรอิสระ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม
และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นประกอบก่อนมีการ
ดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติสิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ
หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่
ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

มาตรา 79 “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ
สงวนบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ
อย่างสมดุล รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตาม
หลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ
ภาพและชีวิตของประชาชน”

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอกฎหมาย โดยระบุไว้ในมาตรา 170
ว่ามาตรา 170 “ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหกหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธาน
รัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดในหมวด 3 และหมวด 5 แห่ง
รัฐธรรมนูญนี้คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมายัง หลักเกณฑ์
และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้ง
การตรวจสอบให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

โดยสรุป จากสาระในรัฐธรรมนูญที่ยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
9 ประเด็น ดังกล่าว มีมาตราที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
อยู่ 5 มาตรา คือ มาตรา 46, 56, 59, 79 และ 290 ซึ่งมีนัยสำคัญที่จะคิดพิจารณา 2 ประการ
คือ

ประการแรก ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายอย่างรุนแรงเนื่องจากการเพิ่มประชากรแนวทางการพัฒนาประเทศและสาเหตุอื่นๆ โดยที่กระบวนการฟื้นฟูของรัฐไม่สามารถบรรลุผลในการสร้างขึ้นมาใหม่ กระแสสังคมจึงผลักดันให้มีการกำหนดสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญให้ชุมชน และปัจเจกบุคคล เข้าไปมีส่วนในการอนุรักษ์ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างสมดุล

ประการที่สอง จากความล้มเหลวของภาครัฐในการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้ภาครัฐยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งนัยสำคัญทั้ง 2 ประการ สะท้อนให้เห็นการยอมรับของภาครัฐต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยภาคประชาชน 3 ลักษณะ คือ

1. ขอมรับความมืออยู่ของชุมชนดั้งเดิม ขอมรับการมืออยู่ของภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี คั้งเดิมของชุมชน
2. ขอมรับบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ขอมรับบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารจัดการในการบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน รวมทั้งยอมรับความสำเร็จของชุมชนในเชิงประจักษ์จากปรากฏการณ์ และพฤติกรรมที่เป็นจริง

แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

โกวิท พวงงาม (2544 : 150) ได้กล่าวไว้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มีรูปแบบคล้ายการปกครองระดับชาติ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำ ดังนี้

1. ฝ่ายการเมือง ประกอบด้วย

1.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งจากประชาชนหมู่บ้านละ 2 คน ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมี

2 หมู่บ้านละ 3 คน แต่ถ้ามี 1 หมู่บ้านก็ให้มีสมาชิกได้ 6 คน โดยให้ที่ประชุมเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานสภา 1 คน รองประธานสภา 1 คน และเลขานุการ อีก 1 คน นอกนั้นเป็นสมาชิกโดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1.1.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.1.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

1.1.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลและกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2. ผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน เป็นผู้เลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน และเลขานุการนายกฯ อีก 1 คน มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการทั้งปวงขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

2.1 บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2.2 รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบ อย่างน้อยปีละสองครั้ง

2.3 ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

3. ฝ่ายประจำ ประกอบด้วย

3.1 สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบังคับตำบล งานนิติการ งานการพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบังคับ งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

3.2 ส่วนการคลัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่าย การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน การหักภาษีเงินได้ และการนำส่งภาษี การตัดโอนเงินเดือน การรายงานเงินคงเหลือ การจัดทำบัญชีทุกประเภท งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

3.3 ส่วน โยธา ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบงาน ประมาณการค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร งานการก่อสร้าง งานซ่อมบำรุง งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

3.4 ส่วนอื่น ๆ ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานอื่น ๆ ตามที่กำหนด

โครงสร้างการบริหารงาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ เป็น องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเกณฑ์รายได้ ตั้งแต่ 20 ล้านบาท ขึ้นไป
2. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเกณฑ์รายได้ 12-20 ล้านบาท
3. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเกณฑ์รายได้ 6-12 ล้านบาท

พระราชบัญญัติสภาพำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

มาตรา 66 (2537: 24) องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 (2537: 24 -25) ภายใต้งบบังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกัน โรคและระงับ โรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 (2537 : 25) ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

มาตรา 73 (2537 : 27) องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขต องค์การบริหารส่วนตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจการร่วมกันได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

มาตรา 90 (2537 : 33 - 34) ให้นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ดังนี้

ในการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอตามวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจงหรือสอบสวน ตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใด ๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบก็ได้

เมื่อนายอำเภอเห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดปฏิบัติภารกิจในทางที่อาจเป็นการเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเสียหายแก่ราชการและนายอำเภอได้ชี้แจงแนะนำตักเตือนแล้ว ไม่ปฏิบัติตาม ในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนที่จะรอข้ามมิได้ ให้ นายอำเภอมีอำนาจออกคำสั่งระงับการปฏิบัติราชการของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ตามที่เห็นสมควร ได้ แล้วให้รับรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดทราบภายในสี่สิบห้าวันเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยสั่งการตามที่เห็นสมควร โดยเร็ว

การกระทำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของนายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีตามวรรคสาม ไม่มีผลผูกพันองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 91 (2537: 33) เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก็ได้ ดังนี้

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือกรณีอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและให้แสดงเหตุผลไว้ในคำสั่งด้วย

เมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือถือว่ามี การยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ขึ้นใหม่ภายในสี่สิบห้าวัน

มาตรา 92 (2537 : 33) หากปรากฏว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติภารกิจไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ให้นายอำเภอ ดำเนินการสอบสวน โดยเร็ว ดังนี้

ในกรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีพฤติการณ์ตามวรรคหนึ่งจริง ให้นายอำเภอเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจ ดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมด้วยก็ได้ คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สิ้นสุด

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 ได้ระบุและกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

มาตรา 16 (2542 : 7 - 9) ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณูปการ
6. การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่นๆ

24. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
25. การผังเมือง
26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาคาร
- 29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 31 กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด

กล่าวคือ สรุปจากภารกิจและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล สามารถสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยงานที่ถูกจัดตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาลในภารกิจงานที่บริการสาธารณะทั่วไป ซึ่งจะช่วยเหลือปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชนหรือตำบลนั้น ๆ

งานด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดจากเอกสารเกี่ยวกับงานด้าน โครงสร้างพื้นฐานของ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้สรุปสาระสำคัญ และแบ่งงานด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ดังนี้

1. งานด้านการคมนาคมขนส่ง

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (อ้างถึงใน มาตรฐาน เรื่อง. 2554 : 21 – 27) กล่าวว่า งานโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง เป็นภารกิจสำคัญหนึ่งคืองานก่อสร้างและบำรุงรักษาถนนซึ่งส่วนราชการต่างๆเช่นกรมทางหลวงกรมทางหลวงชนบทกรมส่งเสริมสหกรณ์ยังเกี่ยวกับภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมาย กำหนดในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลพ.ศ. 2537 มาตรา 67 ภายใต้อำนาจแห่งกฎหมายให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลดังต่อไปนี้ โดยจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ.2542 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะเพื่อ

ประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง และการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ และทางระบายน้ำซึ่งจะกล่าวถึงดังนี้

1.1 งานผิวจราจรแบบคอนกรีต หมายถึง การก่อสร้างผิวจราจร โดยใช้ คอนกรีตที่ประกอบด้วยปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์เป็นส่วนผสมกับน้ำวัสดุชนิดเม็ดหยาบและ วัสดุเม็ดละเอียด ตามอัตราส่วนที่ได้กำหนดไว้บนชั้นพื้นทางหรือชั้นคันทางที่ได้เตรียมเอาไว้ โดยมีเหล็กที่จะเสริมคอนกรีตอยู่ในตำแหน่งที่ถูกต้องตามแบบก่อสร้าง

1.1.1 หล่อผิวจราจรคอนกรีตคอนกรีตจะต้องเทติดต่อกัน โดยสม่ำเสมอ ให้เต็มแต่ละช่วงและมีความหนาที่จะแต่งผิวได้ทันทีทุกครั้ง

1.1.2 วางเหล็กเสริมเหล็กเสริมจะต้องมีขนาดถูกต้องสะอาดและจะต้อง วางให้ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในแบบแปลน

1.1.3 รอยต่อรอยละเอียดรอยต่อทั้งตามขวางและรอยต่อตามยาวจะต้อง เป็นไปตามแบบแปลน

1.1.4 แต่งผิวคอนกรีต

1.1.5 บ่มคอนกรีต

1.1.6 ทดสอบความคลาดเคลื่อนระดับผิวจราจร

1.1.7 ป้องกันความเสียหายของพื้นจราจรแบบคอนกรีตเช่นตั้งป้าย เครื่องหมายจราจร

1.1.8 อุดรอยต่อต้องอุดภายในหลังจากระยะเวลาการบ่มคอนกรีตสิ้นสุด ลงและก่อนที่จะยอมให้ยานวิ่งผ่านและต้องตกแต่งให้เรียบร้อยถูกต้องตามแบบ

1.2 งานผิวจราจรลาดยาง หมายถึงมาตรฐานงานผิวจราจรลาดยางแบบเซอร์ เฟซทรีตเมนต์ (Surface Treatment) หรือถนนลาดยางมาตรฐานงานผิวจราจรลาดยางแบบเซอร์ เฟซทรีตเมนต์หมายถึงการก่อสร้างผิวทางหรือผิวไหล่ทางด้วยการวางแอสฟัลต์และเกล็ดวัสดุ หินย่อยปิดทับ โดยจะก่อสร้างเป็นชั้นเดียวหรือหลายชั้นบนชั้นพื้นทางที่ได้วางแอสฟัลต์ไพรม โทท (Prime Coat) แล้วหรือบนพื้นที่อื่นใดที่ได้เตรียมไว้

1.2.1 งานผิวจราจรลาดยางแบบชั้นเดียว การก่อสร้างผิวทางแบบเซอร์ เฟซทรีตเมนต์ชั้นเดียว (Single Surface Treatment) คือการวางแอสฟัลต์ 1 ครั้งและโรยหินอ่อน ทับหน้า 1 ครั้งแล้วบดทับให้แน่น โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) ใช้เครื่องพ่นแอสฟัลต์ราดแอสฟัลต์ตามอุณหภูมิที่กำหนด
- 2) เมื่อราดแอสฟัลต์แล้วให้โรยหินย่อยปิดทับแอสฟัลต์ทันทีตามปริมาณที่กำหนดถ้าพื้นที่บางส่วนไม่มีหินย่อยปิดทับหน้าหรือหินย่อยไม่เรียงก้อนสม่ำเสมอให้ใช้คนตักสาดหรือเกลี่ยช่วยทันทีจนหินย่อยเรียงก้อนติดกันแน่นสม่ำเสมอ
- 3) ในกรณีที่ราดแอสฟัลต์ครั้งละครั้งความกว้างของถนนในการราดแอสฟัลต์การโรยหินย่อยให้โรยเว้นไว้ 100 หรือ 150 มิลลิเมตรเข้ามาจากขอบด้านในของแอสฟัลต์ที่ราดเพื่อให้แอสฟัลต์จากการราดในอีกครั้งถนนที่เหลือเข้ามาซ้อนทับบนพื้นที่เว้นไว้นี้ทั้งนี้เพื่อจะได้ปริมาณแอสฟัลต์ที่ถูกต้องและสม่ำเสมอทั่วพื้นที่ในกรณีที่ใช้หัวฉีดชนิดพิเศษที่ริมท่อพ่นแอสฟัลต์ด้านนอกสุดซึ่งหัวฉีดชนิดพิเศษนี้จะทำให้ปริมาณแอสฟัลต์ที่พ่นออกมาสม่ำเสมอเท่ากับปริมาณแอสฟัลต์ด้านในแล้วให้โรยหินย่อยเต็มความกว้างของพื้นที่ที่ราดแอสฟัลต์ได้แต่ทั้งนี้หัวฉีดชนิดพิเศษที่นำมาใช้เมื่อตรวจสอบความสม่ำเสมอของการราดแอสฟัลต์ตามขวางและตามยาวถนนแล้วจะคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 17 และร้อยละ 15 และได้รับอนุญาตจากผู้ควบคุมงานให้ใช้ได้เสียก่อน
- 4) ขณะที่กำลังโรยหินย่อยปิดทับแอสฟัลต์ให้ใช้รถบดล้อยางบดทับตามให้เต็มผิวหน้าทันทีประมาณ 2 – 3 เที่ยว
- 5) รถบดล้อยางที่ใช้ต้องมีจำนวนอย่างน้อย 2 คันและหากในเวลา 1 ชั่วโมงทำผิวทางได้เกิน 500 เมตรสำหรับ 1 ช่องจราจรแล้วจะต้องเพิ่มรถบดล้อยางอีกไม่น้อยกว่า 1 คันจำนวนรถบดล้อยางที่เพิ่มให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ควบคุมงาน
- 6) หลังจากที่ใช้รถบดล้อยางบดทับเต็มหน้าผิวทางประมาณ 2 – 3 เที่ยวแล้วให้ใช้เครื่องเกลี่ยหินเกลี่ยหินย่อยที่เหลือค้างซ้อนกันอยู่ให้กระจายลงบนส่วนที่ขาดจนหินย่อยปิดทับผิวหน้าแอสฟัลต์สม่ำเสมอและต้องไม่ให้มีหินย่อยที่ติดแอสฟัลต์อยู่แล้วหลุดออกการเกลี่ยนี้ให้เต็มหน้าประมาณ 2 เที่ยว
- 7) ให้ใช้รถบดล้อยางกดทับต่อไปอีกจนกระทั่งหินย่อยฝังตัวลงในเนื้อแอสฟัลต์เป็นอย่างดีมีลักษณะผิวสม่ำเสมอและแอสฟัลต์แข็งตัวหรือแตกตัวเรียบรื้อแล้ว
- 8) ในบางกรณีที่จำเป็นอาจใช้รถบดล้อเหล็ก 2 ล้อชนิดขับเคลื่อนได้ด้วยตัวเองขนาด 4 – 6 ตันบดทับเป็นครั้งสุดท้ายได้โดยบดทับให้เต็มหน้าไม่เกิน 2 เที่ยวและต้องไม่ทำให้หินย่อยแน่นทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ควบคุมงาน
- 9) หากสามารถเบี่ยงการจราจรไม่ให้ผ่านพื้นที่ที่ก่อสร้างได้ให้ปิดการจราจรไว้ให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้แต่ถ้าไม่สามารถปิดการจราจรได้ก็ให้ควบคุมความเร็วของการจราจรที่ผ่านไม่ให้เกิน 30 กิโลเมตรต่อชั่วโมงเป็นเวลาอย่างน้อย 24 ชั่วโมง

10) หลังจากแอสฟัลต์ยึดหินย่อยแน่นและแห้งดีแล้วให้ใช้เครื่องกวาดฝุ่นหรือเครื่องมืออื่นใดที่เหมาะสมกำจัดหินย่อยที่อาจหลงเหลืออยู่บนผิวทางออกให้หมด โดยไม่ทำให้หินย่อยที่ติดแน่นแล้วหลุดออก

1.2.2 งานผิวจราจรลาดยางแบบสองชั้นเดียว การก่อสร้างผิวจราจรทางแบบเซอร์เฟซทรีตเมนต์สองชั้น (Double Surface Treatment) คือการราดแอสฟัลต์แล้วโรยหินย่อยแล้วบดทับให้แน่นสลับกันไปโดยดำเนินการก่อสร้างเป็นสองชั้นดังนี้

1) สำหรับการราดแอสฟัลต์ครั้งที่หนึ่งการโรยหินย่อยชั้นที่หนึ่งให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการทำผิวแบบเซอร์เฟซทรีตเมนต์ชั้นเดียวตามการก่อสร้างผิวแบบเซอร์เฟซทรีตเมนต์ชั้นเดียว

2) ภายหลังจากการราดแอสฟัลต์ครั้งที่หนึ่งและโรยหินย่อยชั้นที่หนึ่งพร้อมทั้งบดทับแน่นเรียบร้อยแล้วให้ปล่อยทิ้งไว้จนกว่าแอสฟัลต์หินย่อยแน่นก่อนที่จะก่อสร้างชั้นต่อไประยะที่ปล่อยทิ้งไว้ควรเป็นดังนี้ 1. สำหรับแอสฟัลต์ซีเมนต์ควรปล่อยทิ้งไว้ประมาณ 2 ชั่วโมง 2. สำหรับแอสฟัลต์อิมัลชันควรปล่อยทิ้งไว้ประมาณ 10 ชั่วโมง 3. สำหรับคัตแบคแอสฟัลต์ควรปล่อยทิ้งไว้ประมาณ 18 ชั่วโมงทั้งนี้หมายถึงสภาพอากาศปกติเพื่อให้ น้ำมันหรือน้ำแล้วแต่ชนิดของแอสฟัลต์ระเหยออกไปเกือบหมดแต่ถ้ามีฝนตกหรือสภาพอากาศที่มีความชื้นมากอาจต้องทิ้งไว้เป็นเวลานานกว่าที่กำหนดไว้ข้างต้นก็ได้โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ควบคุมงาน

3) ก่อนจะราดแอสฟัลต์ครั้งที่สองให้ทำความสะอาดผิวทางชั้นที่หนึ่งด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมเช่นใช้เครื่องกวาดฝุ่นกวาดหินย่อยที่หลุดหลวมหรือค้างอยู่บนผิวทางชั้นที่หนึ่งออกแล้วใช้เครื่องเป่าลมเป่าฝุ่นหรือวัสดุที่หลุดหลวมออกให้หมดในกรณีที่มีสิ่งสกปรกเกาะติดแน่นให้ล้างออกให้หมดแล้วจึงราดแอสฟัลต์ตามอุณหภูมิที่กำหนด

4) ในบางกรณีโดยดุลยพินิจของผู้ควบคุมงานอาจพิจารณาให้ทำผิวแบบเซอร์เฟซทรีตเมนต์เพียงชั้นที่หนึ่งก่อนแล้วเปิดการจราจรไว้เป็นระยะหนึ่งที่เหมาะสมโดยพิจารณาถึงสภาพพื้นที่ก่อสร้างสภาพอากาศสภาพลักษณะและปริมาณการจราจรเป็นต้น เพื่อให้ผิวทางชั้นที่หนึ่งปรับตัวเสียก่อนแล้วจึงทำผิวชั้นที่สอง โดยก่อนที่จะทำผิวชั้นที่สองให้ทำความสะอาดผิวชั้นที่หนึ่งพร้อมทั้งดำเนินการตามข้อ 3)

5) ทันทีที่ราดแอสฟัลต์ครั้งที่สองให้โรยหินย่อยตามปริมาณที่ถูกต้องซึ่งได้เตรียมไว้แล้วปิดทับแอสฟัลต์ทันทีขั้นตอนการก่อสร้างให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการก่อสร้างผิวแบบเซอร์เฟซทรีตเมนต์ชั้นเดียวตามข้อ 1

1.2.3 งานผิวจราจรลาดยางแบบสเลอรี่ซีล (Slurry Seal) งานผิวจราจรลาดยางแบบสเลอรี่ซีลหมายถึงการฉาบผิวทางเดิมหรือทำผิวทางบนพื้นทางที่ได้ทำการไพรมโคท (Prime Coat) แล้วด้วยส่วนผสมของมวลรวมที่มีขนาดคละกันดีกับแอสฟัลต์อิมัลชันและน้ำรวมทั้งวัสดุชนิดละเอียดซึ่งมีวิธีการดำเนินการดังนี้

- 1) ราวยางแอสฟัลต์อิมัลชันชนิด CSS-1 หรือ CSS-1h ที่ผสมน้ำด้วยอัตราส่วน 1:1 ลงบนผิวทางชั้นแรกด้วยอัตราไม่น้อยกว่า 0.6 ลิตรต่อตารางเมตร โดยวิธีฉีดเป็นละอองฝอย (Fog Spray) หลังจากนั้นจึงดำเนินการฉาบผิวสเลอรี่ซีลต่อไป
- 2) ดำเนินการฉาบผิวสเลอรี่ซีลทับผิวชั้นแรกสำหรับผิวทางชั้นแรก ที่ก่อสร้างใหม่การฉาบสเลอรี่ซีลทับควรดำเนินการภายในระยะเวลาไม่น้อยกว่า 4 วันและไม่มากกว่า 4 สัปดาห์จะนั้นการราวแอสฟัลต์อิมัลชันตามข้อ 1 ควรดำเนินการภายในระยะเวลาที่เหมาะสมก่อนฉาบผิวสเลอรี่ซีล
- 3) ก่อนที่จะฉาบผิวสเลอรี่ซีลให้ทำความสะอาดผิวทางที่จะฉาบสเลอรี่ซีลทับด้วยเครื่องกวาดฝุ่นและถ้าจำเป็นให้ใช้น้ำล้างเพื่อกำจัดวัสดุที่หลุดหลวมสิ่งสกปรกต่างๆออกมาให้หมด
- 4) ก่อนฉาบผิวสเลอรี่ซีลถ้าผิวทางที่ฉาบทับนั้นแห้งให้พ่นน้ำลงไปเพียงบางๆพอเปียกชื้นเท่านั้นอย่างให้มีน้ำขังบนผิวทางที่จะฉาบ
- 5) ส่วนผสมสเลอรี่ซีลเมื่อฉาบบนผิวทางแล้วต้องมีส่วนผสมตามที่ต้องการ
- 6) วัสดุที่ผสมแล้วต้องกระจายอย่างสม่ำเสมอในเครื่องฉาบและต้องมีปริมาณมากพอตลอดเวลาเพื่อให้ฉาบได้เต็มความกว้างที่ต้องการ
- 7) วัสดุที่ผสมแล้วต้องไม่จับตัวเป็นก้อนหรือมีหินที่ไม่ถูกผสมกับแอสฟัลต์อิมัลชันต้องไม่มีการแยกตัวระหว่างแอสฟัลต์อิมัลชันกับส่วนละเอียดออกจากหินหยาบต้องไม่มีหินหยาบตกอยู่ส่วนล่างของวัสดุผสมถ้ามีกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นจะต้องตัดวัสดุผสมนี้ออกจากผิวทาง
- 8) ต้องไม่มีรอยขีดปรากฏให้เห็นบนผิวที่ฉาบสเลอรี่เรียบร้อยแล้ว ถ้าเกิดกรณีเช่นนี้ต้องทำการตบแต่งและแก้ไขให้เรียบร้อยผู้ควบคุมงานอาจให้ใช้ตะแกรงร่อนมวลรวมก่อนนำมาผสม
- 9) ข้อกำหนดของรอยต่อรอยต่อตามยาวควรจัดให้อยู่ตรงแนวเส้นแบ่งช่องจราจรและรอยต่อต้องไม่เป็นสันนูนเกินไปหรือมองเห็นชัดเจนไม่เรียบร้อยถ้าเกิดกรณี

ดังกล่าวเช่นนี้และจำเป็นต้องใช้กระสอบลากหรือเครื่องรูดชนิดอื่นต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ควบคุมงานก่อน

10) ข้อกำหนดของการฉาบด้วยมือในกรณีเครื่องฉาบใช้การไม่ได้ เพราะสถานที่จำกัดการฉาบด้วยมือต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ควบคุมงานก่อน

11) ในการฉาบผิวสเลอรี่ซีลชนิดที่ 2 ตามข้อกำหนดสเลอรี่ซีลชนิดที่ 2 หรือ 3 การฉาบผิวสเลอรี่ซีลให้บดทับด้วยรถดล้อยางชนิดขับเคลื่อนได้ด้วยตัวเองตามข้อกำหนดเครื่องจักรที่ใช้ในงานก่อสร้างข้อ 2 ให้เต็มผิวหน้าไม่น้อยกว่า 5 เทียว โดยเริ่มบดได้เมื่อไม่มีส่วนผสมสเลอรี่ซีลติดล้อรถแต่ต้องไม่ข้ามวันสำหรับการฉาบผิวสเลอรี่ซีลชนิดที่ 3 ครั้งที่ 2 นั้นให้ดำเนินการฉาบผิวให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้แต่ต้องไม่นานเกิน 4 สัปดาห์หลังจากฉาบผิวครั้งที่ 1 เสร็จเรียบร้อยแล้วการฉาบครั้งที่ 2 นี้ปกติไม่ต้องบดทับ

1.3 มาตรฐานงานถนนลูกรัง งานถนนลูกรัง หมายถึง การก่อสร้างผิวจราจรด้วยการถมและบดอัดโดยใช้ดินลูกรังการก่อสร้างในกรณีที่คันทางเป็นถนนเดิมที่มีผิวจราจรเป็นผิวรองพื้นทางหรือคันทาง

1.3.1 ถนนเดิมซึ่งมีผิวจราจรเป็นผิวรองพื้นทางหรือคันทางที่ไม่ได้แนวและระดับต้องถมแต่งให้ได้แนวและระดับตามรูปแบบที่กำหนด

1.3.2 ถนนเดิมซึ่งมีผิวจราจรเป็นชั้นรองพื้นทางหรือคันทางบริเวณใด ซึ่งมีดินชั้นล่างอ่อน (Soft Spot) ต้องขุดออกแล้วนำวัสดุที่มีคุณสมบัติตรงตามมาตรฐาน วัสดุคัดเลือกมาถมอัดเป็นชั้น ๆ ให้มีความหนาแน่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 (Standard Proctor Densities)

1.3.3 การเสริมบริเวณใดที่ทำให้ชั้นรองพื้นทางที่เสริมใหม่มีความหนาแน่นน้อยกว่า 10 เซนติเมตร ต้องขุดคู่วัสดุชั้นรองพื้นทางเดิมช่วงนั้นออกไม่น้อยกว่า 5 เซนติเมตรแล้วผสมคลุกเคล้ากับวัสดุชั้นรองพื้นทางใหม่ให้เข้าเป็นเนื้อเดียวกันจึงจะทำการบดอัดให้แน่นและได้ระดับตามแบบ

1.3.4 วัสดุที่หลุดร่อนไม่คงทนหรือที่มีคุณภาพเลวบนถนนเดิมซึ่งมีผิวจราจรเป็นชั้นรองพื้นทางหรือบนคันทางใหม่ ต้องกวาดออกให้หมด

1.3.5 หลุมบ่อต่าง ๆ บนถนนเดิมซึ่งมีผิวจราจรเป็นชั้นรองพื้นทางหรือบนคันทางใหม่จะต้องกลบและบดอัดให้แน่นด้วยวัสดุที่มีคุณสมบัติตรงตามมาตรฐานวัสดुकัดเลือก

1.3.6 เมื่อได้ตบแต่งถนนเดิมที่มีผิวจราจรเป็นชั้นรองพื้นทาง หรือคันทางใหม่ เรียบร้อยแล้วจะต้องมีผิวหน้าเรียบแน่นสม่ำเสมอมีระดับถูกต้องตามแบบก่อสร้าง

1.4 งานบำรุงรักษาถนน แบ่งเป็น 4 ประเภทดังนี้

1.4.1 งานบำรุงรักษาปกติหมายถึงงานบำรุงรักษาถนนที่ทำเป็นประจำตลอดเวลาเพื่อให้ถนนอยู่ในสภาพใช้งานได้ดีและเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายลุกลามเพิ่มขึ้น เช่นงานปรับสภาพถนนลูกรังงานซ่อมแซมหลุมบ่อถนนรอยแตกต่างๆที่ผิวถนนลาดยางและผิวถนนคอนกรีต

1.4.2 งานบำรุงรักษาถนนตามกำหนดเวลาหมายถึงงานบำรุงรักษาถนนตามช่วงเวลาที่กำหนดเพื่อเป็นการต่ออายุให้ถนนอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ยาวนานขึ้นเช่นงานฉาบผิวแอสฟัลต์งานเสริมผิวลูกรังและงานบูรณะถนนผิวแอสฟัลต์หรือผิวคอนกรีต

1.4.3 งานบำรุงพิเศษหมายถึงงานบำรุงรักษาถนน โดยการเสริมแต่งป้องกันถนนที่ชำรุดเกินกว่างานซ่อมบำรุงปกติสามารถปฏิบัติได้เพื่อให้ถนนยังคงสภาพเดิมขนาดและความแข็งแรงทัดเทียมกับตอนก่อสร้างแต่ไม่ได้หมายถึงงานที่จะทำให้ดีขึ้นหรือแข็งแรงกว่าเดิมได้แก่งานปรับระดับผิวถนน โดยการซ่อมแซมผิวแอสฟัลต์งานซ่อมไหล่ทาง

1.4.4 งานบำรุงรักษาฉุกเฉินหมายถึงงานซ่อมบำรุงถนนที่ชำรุดเสียหายมากให้สามารถเปิดใช้งานขึ้นแรกได้รวมถึงงานซ่อมบำรุงให้ถนนมีสภาพเหมือนเดิมหรือเปิดใช้งานได้เช่นการซ่อมแซมถนนที่เสียหายอันเกิดจากอุบัติเหตุยานแก่การถล่มไถลอันเกิดจากผิวจราจรมีความที่คลดต่ำลงจนทำให้เกิดอันตรายกับยานที่สัญจรไปมาเป็นต้น

2. งานด้านไฟฟ้าสาธารณะ

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2530. อ้างถึงใน มาตุลี คาราเรือง. 2554 : 27 – 31) กล่าวว่า ไฟฟ้าสาธารณะเป็นบริการขั้นพื้นฐานที่ประชาชนพึงได้รับจากภาครัฐ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตของประชาชนเพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไฟฟ้าสาธารณะจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีส่วนช่วยลดปัญหาการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนปัญหาหมอกควันของเยาวชนและปัญหาการก่ออาชญากรรมต่างๆ ในยามวิกาลเช่นการลักขโมยรถชิงวิ่งราวทำร้ายร่างกายฯลฯ ซึ่งการให้บริการไฟฟ้าสาธารณะแก่ประชาชนเป็นภารกิจหน้าที่สำคัญประการหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกฎหมายได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 68 ภายใต้มติแห่งกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น ดังนี้

2.1 การติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ

2.1.1 จำเป็นจะต้องดำเนินการ โดยคำนึงถึงหลักวิชาการเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นสำคัญซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

2.1.2 มาตรฐานความส่องแสงสว่างของถนน ได้แก่ ถนนสายหลักถนนสายรองทางแยกที่ไม่มีสัญญาณไฟจราจร

ตารางที่ 1 ความต้องการแสงสว่างสำหรับไฟถนน

ประเภทถนน	ความส่องสว่างเฉลี่ยวัดในแนวระดับต่ำสุด (Lux)
1. ถนนสายหลัก	15
2. ถนนสายรอง	10
3. ทางแยก	22
4. วงเวียนที่ไม่มีสัญญาณไฟจราจร	15

2.1.3 มาตรฐานความส่องแสงสว่างของสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ สวนสาธารณะตลาดสนามเด็กเล่นลานจอดรถสาธารณะลานกีฬาชุมชนสะพานสะพานลอยคนข้ามทางเดินเท้าทางม้าลายศาลาที่พักผู้โดยสารรถประจำทางป้ายจอดรถประจำทาง(ไม่มีศาลา)

ตารางที่ 2 ความต้องการแสงสว่างสำหรับพื้นที่สาธารณะ

ประเภทถนน	ความส่องสว่างเฉลี่ยวัดในแนวระดับต่ำสุด (Lux)
1. สวนสาธารณะ	10
2. ในตลาด(ในอาคาร)	100
3. ลานตลาด(นอกอาคาร)	30
4. สนามเด็กเล่น	50
5. ลานจอดรถสาธารณะ	15
6. ลานกีฬาชุมชน	50
7. สะพาน	30
8. สะพานลอยคนข้าม	30
9. สะพานลอยคนข้าม	15
10. ทางเดินเท้า (ปูตบทาง)	7
11. ทางม้าลาย	45
12. ศาลาที่พักผู้โดยสารรถประจำทาง	30
13. ป้ายจอดรถประจำทาง (ไม่มีศาลา)	7

2.1.4 รูปแบบการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะตามแนวนนทางแยกวงเวียนสามารถเลือกชนิดของโคมไฟและดวงโคมที่ใช้งานได้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับภูมิทัศน์ของพื้นที่นั้นๆ

2.1.5 ระยะห่างระหว่างจุดติดตั้งดวงโคมกับขอบถนน จะต้องให้สอดคล้องกับการกำหนดความเร็วของยานพาหนะที่สัญจรในถนนสายนั้นด้วยจะต้องอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และหลีกเลี่ยงการติดตั้งหน้าอาคารซึ่งกีดขวางทางสัญจรหน้าสถานที่สำคัญและสถานที่ที่น่าสนใจ

2.2 การบำรุงรักษาไฟฟ้าสาธารณะ

การบำรุงรักษาไฟฟ้าสาธารณะจะขึ้นอยู่กับตัวประกอบต่างๆ เช่น ความเสื่อมประสิทธิภาพของดวงโคมเนื่องจากอายุการใช้งาน ความสกปรกของดวงโคมเนื่องจากฝุ่นละอองและภาวะมลพิษซึ่งสามารถกำหนดความถี่ของการบำรุงรักษาได้ 3 ระดับตามภาวะมลพิษดังนี้

2.2.1 ภาวะมลพิษสูง ได้แก่ ย่านอุตสาหกรรมเมืองใหญ่ ๆ ที่มี การจราจรหนาแน่นมีฝุ่นละออง หรือ แผลงมาก และใกล้ชายฝั่งทะเล (ระยะห่างจากฝั่งทะเล ประมาณ 3 กิโลเมตร) จะต้องดูแลบำรุงรักษาและทำความสะอาดโคมถี่มากเป็นพิเศษ (6 เดือนต่อครั้ง)

2.2.2 ภาวะมลพิษปานกลาง ได้แก่ ชุมชนเมืองขนาดกลางบ้านพักอาศัยหรือพื้นที่มีฝุ่นละอองน้อยจะต้องดูแลบำรุงรักษา และทำความสะอาดดวงโคมน้อยลง (9 เดือนต่อครั้ง)

2.2.3 ภาวะมลพิษต่ำ ได้แก่ พื้นที่ชนบทห่างไกลสภาวะอากาศสะอาด การดูแลบำรุงรักษาน้อยมาก (12 เดือนต่อครั้ง)

นอกจากนี้จะต้องหมั่นตรวจสอบเปลี่ยนหลอดไฟและอุปกรณ์ชำรุดให้ใช้งานได้สมบูรณ์และมีความปลอดภัยอยู่เสมอ

3. งานด้านระบบน้ำประปา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2530 ; อ้างถึงใน สมชาย หิริโอ. 2554 : 15 - 16) เนื่องจากภารกิจในการจัดหา น้ำสะอาดในชุมชนเป็นบทบาทและหน้าที่หนึ่งซึ่งรัฐจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนได้มีน้ำสะอาดสำหรับเป็นน้ำดื่มและน้ำใช้เพียงพอ โดยหากประชาชนในชุมชนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและใช้สอยอย่างเพียงพอก็จะส่งผลให้ประชาชนในชุมชนมีสุขภาพอนามัยที่ดีรวมทั้งการที่ประชาชนในชุมชนจะได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา การขาดแคลนน้ำสะอาดในชุมชนซึ่งจะทำให้แต่ละชุมชนมีน้ำสะอาดใช้อย่างยั่งยืนและจะ

ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนดีขึ้นซึ่งการถ่ายโอนภารกิจในการจัดทำระบบน้ำสะอาดถือเป็นภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญภารกิจหนึ่งซึ่งกรมทรัพยากรน้ำได้ดำเนินการถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภารกิจดังกล่าวยังเกี่ยวข้องกับภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนดครั้งนี้พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 68 ภายใต้งบบังคับแห่งกฎหมายให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ให้เทศบาลเมืองพัทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองการสาธารณสุขอุปโภคและการก่อสร้างอื่นๆตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาหน่วยงานต่างๆได้ปฏิบัติภารกิจในด้านการจัดหาและพัฒนาน้ำสะอาดซึ่งการจัดสร้างระบบประปาเป็นวิธีที่นิยมและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลว่าเหมาะสมที่สุดเนื่องจากสามารถปรับปรุงคุณภาพน้ำให้ได้มาตรฐานน้ำบริโภคอย่างสม่ำเสมอและสามารถให้บริการแก่ประชาชนครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางได้ในคราวเดียวการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ระบบน้ำประปา) การจัดสร้างระบบประปาแต่ละแห่ง ไม่ใช่เพียงแค่มิงบประมาณก็สามารถเลือกรูปแบบต่างๆมาจัดสร้างได้โดยควรมีการพิจารณาข้อมูลในด้านต่างๆในพื้นที่เพื่อประกอบในการออกแบบ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติและการเตรียมความพร้อมที่จะคัดเลือกและก่อสร้างระบบประปาให้ได้ตามมาตรฐานดังนี้

3.1 สำรวจหาแหล่งน้ำที่จะนำมาใช้ทำระบบประปา

โดยทั่วไปมี 2 ประเภทคือแหล่งน้ำใต้ดินและแหล่งน้ำผิวดิน

3.1.1 แหล่งน้ำใต้ดิน โดยจะต้องมีการวิเคราะห์คุณภาพน้ำว่ามีเหล็ก

ความกระด้างหรือมีแร่ธาตุอื่นๆเกินคุณภาพแหล่งน้ำเพื่อการประปาหรือไม่และจะต้องทดสอบปริมาณน้ำว่ามีมากน้อยแค่ไหนเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการหรือไม่หากทดสอบปริมาณน้ำแล้วไม่เพียงพอจะต้องมีการทดสอบแหล่งน้ำมากกว่า 1 แห่งที่ใกล้เคียงเพื่อนำมาใช้เป็นแหล่งน้ำร่วมกันเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน

3.1.2 แหล่งน้ำผิวดิน ใช้ผลิตน้ำประปานั้นจะต้องมีการวิเคราะห์

คุณภาพน้ำว่ามีคุณภาพเป็นอย่างไรเช่นเดียวกับแหล่งน้ำใต้ดิน โดยแหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญจะต้องไม่มีโลหะหนักหรือสารพิษเจือปนส่วนการทดสอบปริมาณน้ำจะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลว่ามีน้ำเพียงพอตลอดปีหรือไม่โดยการตรวจสอบจะขึ้นอยู่กับสถานะของแหล่งน้ำว่าแหล่งน้ำที่นำมาใช้ผลิตเป็นน้ำนิ่ง (สระ, บ่อ, บึง, หนอง) หรือน้ำไหล (แม่น้ำ, ลำคลอง) ซึ่งวิธีการหาปริมาณน้ำจะต่างกันหากน้ำนิ่งจะวัดโดยการหาปริมาตรจากน้ำที่มีอยู่แต่ถ้าน้ำไหล

จะต้องหาจากอัตราการไหลของน้ำที่ไหลเข้ามาแล้วนำมาเปรียบเทียบกับความต้องการตลอดปีหรือไม่

3.1.3 ตำรวจการมีไฟฟ้าใช้ในหมู่บ้านชุมชนที่ต้องการจะสร้างระบบ
 ปรากฏการตรวจสอบระบบไฟฟ้าให้ตรวจสอบว่าไฟฟ้าที่มีอยู่เป็นชนิด 220 โวลต์ 1 เฟส 2 สาย
 หรือ 380 โวลต์ 3 เฟส 4 สายเพื่อใช้ประโยชน์ในการออกแบบชนิดของเครื่องสูบน้ำและจะต้อง
 พิจารณาจุดต่อประสานที่ตำแหน่งใดใกล้ที่สุด

3.1.4 ตำรวจความต้องการใช้น้ำ จะต้องสำรวจจำนวนหลังคาเรือนของ
 ชุมชนที่ต้องการใช้น้ำประจำจากระบบประปาที่จะก่อสร้างว่ามีจำนวนเท่าไรเพื่อใช้ในการ
 คัดเลือกขนาดของระบบประปาให้เหมาะสมกับความต้องการใช้น้ำ

3.1.5 การทดสอบปริมาณน้ำ แหล่งน้ำบาดาลจะต้องดำเนินการทดสอบ
 ปริมาณน้ำในบ่อบาดาลว่าเพียงพอที่จะเป็นแหล่งน้ำเพื่อผลิตประปาตามความต้องการของ
 ประชาชนซึ่งหากบ่อบาดาลที่ตรวจวัดให้ปริมาณน้ำไม่พออาจจะต้องหาบ่อบาดาลมากกว่า 1
 บ่อที่ใกล้เคียงกัน โดยวิธีทดสอบปริมาณน้ำหรือวัดปริมาณน้ำบาดาลหากจะหาปริมาณน้ำอย่าง
 ละเอียดยิ่งจะใช้เครื่องมืออุปกรณ์เฉพาะโดยส่วนใหญ่จะใช้วิธี (Step Drawdown Test) โดย
 วิธีการสูบน้ำที่อัตราการสูบน้ำต่างกันประมาณ 3-4 ค่าซึ่งแต่ละค่าจะทำการสูบน้ำอย่างต่อเนื่อง
 ตลอดเวลาและทำการวัดระดับน้ำภายในบ่อเพื่อให้ทราบว่าบ่อบาดาลให้ปริมาณน้ำได้อย่าง
 ต่อเนื่องไม่แห้งขณะสูบน้ำใช้งาน

3.1.6 การวิเคราะห์คุณภาพน้ำ จะบอกเราได้ว่าแหล่งน้ำดิบนั้นๆสมควร
 นำไปทำประปาหรือไม่สำหรับคุณภาพแหล่งน้ำทางแบคทีเรียควรเลือกที่อยู่ในชั้น 1 หรือ 2
 เท่านั้นถ้าสูงกว่านี้ต้องผ่านกรรมวิธีพิเศษซึ่งได้ออกแบบไว้เป็นการเฉพาะแห่งให้ใช้แหล่งน้ำ
 นั้นๆ

4. ด้านแหล่งน้ำอุปโภค บริโภค และเพื่อการเกษตร

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2530 ; สมชาย หิริโอ. 2554 : 13 - 15)
 การจัดสรรน้ำเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากที่สุดการก่อสร้างบูรณะและการบำรุงรักษาแหล่งน้ำเป็น
 การกิจด้าน โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งส่งผลต่อชีวิตความ
 เป็นอยู่ของประชาชนในการมีน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมภารกิจ
 ดังกล่าวเป็นภารกิจที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นกำหนดให้หน่วยงานต่างๆเช่นกรมชลประทานกรมการเกษตรกรมส่งเสริมการ
 สาครกรมทรัพยากรน้ำกรมพัฒนาที่ดินและสำนักปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรถ่ายโอนให้
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์กรบริหารส่วน

ตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ให้เทศบาลเมืองพืทยานและองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่นๆและตามที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจกำหนดให้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้ส่วนราชการต้องทำการถ่ายโอนภารกิจจำนวน 245 ภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจเลือกทำโดยอิสระดังนี้

4.1 การดูแลบำรุงรักษาปรับปรุง โครงการชลประทานขนาดเล็ก

4.2 โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ

4.3 การบำรุงรักษาซ่อมแซมแหล่งน้ำขนาดเล็กสำหรับภารกิจถ่ายโอนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจกำหนดให้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีดังนี้

4.3.1 การดูแลรักษาแหล่งน้ำ

4.3.2 การขุดลอกคลองขุดลอกแหล่งน้ำการขุดสระเก็บน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคการก่อสร้างและบำรุงรักษาฝายน้ำล้นดังนั้นเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอน ได้อย่างมีคุณภาพภายใต้มาตรฐานจึงได้กำหนดมาตรฐานการก่อสร้างบูรณะและบำรุงรักษาแหล่งน้ำไว้ ดังนี้

1) สระเก็บน้ำเพื่อการเกษตรการกำหนดบริเวณและขอบเขตที่ตั้งสระการคัดเลือกพื้นที่ที่จะขุดสระเก็บน้ำควรพิจารณาจากพื้นที่ที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเป็นพื้นที่แห้งแล้งซ้ำซากพื้นที่ที่จะสระเก็บน้ำควรเป็นพื้นที่ผืนใหญ่สามารถขุดสระเก็บน้ำตั้งแต่ 2 บ่อขึ้นไปและมีระยะห่างกันไม่เกิน 1 กิโลเมตรมาตรฐานการออกแบบสิ่งก่อสร้างในการขุดสระเก็บน้ำคือการเลือกใช้ความลาดด้านข้างที่เหมาะสมเพื่อความคงทนถาวรของสระเก็บน้ำโดยปกติแล้วการเลือกใช้ความลาดด้านข้างขึ้นอยู่กับชนิดของดินกล่าวคือถ้าพื้นที่ขุดสระเก็บน้ำเป็นดินเหนียวความลาดด้านข้างสามารถใช้ค่าสูงๆได้ที่เหมาะสมคือ 1 : 1 ส่วนดินร่วนจะใช้ค่าความลาดด้านข้างที่มีค่าต่ำลง ไปคือไม่มากกว่า 1 : 1.5 ส่วนดินทรายที่มีโอกาสเกิดการพังทลายได้มากที่สุดต้องใช้ค่าลาดด้านข้างไม่มากไปกว่า 1 : 2

2) การขุดลอกหนองน้ำและบึงธรรมชาติเพื่อการเกษตรมาตรฐานข้อกำหนดในการออกแบบการขุดลอกหนองน้ำและบึงธรรมชาติมีขั้นตอน ดังนี้

2.1) ขุดลอกให้ได้ระดับความลึกจากก้นหนองถึงระดับน้ำเก็บกักไม่ควรน้อยกว่า 3.50 เมตร อย่างไรก็ดี ควรระมัดระวังในเรื่องการขุดลึกลงไปเจอชั้นดินเค็มหรือที่มีเกลือสะสมอยู่ด้วย

2.2) กรณีต้องการคันดินรอบขอบหนองน้ำจะต้องมีอาคารทางน้ำออกตรงตำแหน่งร่องน้ำหรือทางน้ำที่คาดว่าน้ำจะไหลเข้าอาจจะต้องมีอาคารระบายน้ำออกตรงตำแหน่งที่มีระดับต่ำของร่องน้ำ

2.3) การออกแบบอาคารทางน้ำเข้าพิจารณาเหมือนสระเก็บน้ำนอง

2.4) การออกแบบอาคารระบายน้ำพิจารณาเหมือนสระเก็บน้ำท่า

2.5) ลาดด้านข้างดินขุดอัตราส่วนไม่ควรมากกว่า 1 : 2

2.6) ควรกำหนดที่ทิ้งดินให้ห่างจากขอบหนองที่ขึ้นสูงสุดไม่น้อยกว่า 20 เมตรและต้องไม่มีร่องน้ำใด ๆ ผ่านบริเวณที่กองดิน

2.7) บริเวณที่ทิ้งดินต้องปรับให้เรียบสูงไม่เกิน 1.50 เมตร

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าด้าน โครงสร้างพื้นฐานที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปและแบ่งงาน โครงสร้างพื้นฐานออกเป็น 4 ด้าน เพื่อเป็นขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัย ดังนี้ 1) ด้านการคมนาคมขนส่ง ได้แก่ งานผิวจราจรแบบคอนกรีต งานผิวจราจรแบบลาดยาง งานถนนลูกรัง งานบำรุงรักษาเป็นต้น 2) ด้านไฟฟ้าสาธารณะ ได้แก่ งานติดตั้งไฟฟ้า เช่น มาตรฐานความส่องสว่างบริเวณถนน มาตรฐานความส่องสว่างบริเวณสถานที่ต่างๆ รูปแบบการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ เป็นต้น งานบำรุงรักษาไฟฟ้าสาธารณะ เช่น มีการบำรุงไฟฟ้าสาธารณะ มีการบำรุงรักษาไฟฟ้าสาธารณะ เป็นต้น 3) ด้านระบบประปา ได้แก่ สำรองแหล่งน้ำที่จะนำมาใช้ทำแหล่งประปา สำรองการมีไฟฟ้าใช้ในหมู่บ้าน ทดสอบปริมาณน้ำ หรือวิเคราะห์คุณภาพน้ำเป็นต้น และ 4) ด้านแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร ได้แก่ การดูแล บำรุง รักษา ปรับปรุงโครงการชลประทานขนาดเล็ก โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ เป็นต้น

1.1 งานผิวจราจรแบบคอนกรีตหมายถึง การก่อสร้างผิวจราจรโดยใช้คอนกรีต

1.2 งานผิวจราจรแบบลาดยางหมายถึง การก่อสร้างผิวทางหรือผิวไหล่ทางด้วยการลาดแอสฟัลต์และเกลี่ยวัสดุหินย่อยปิดทับ

1.3 งานถนนลูกรังหมายถึง การก่อสร้างผิวจราจรด้วยการถมและบดอัดโดยใช้ดินลูกรัง การก่อสร้างในกรณีที่ดินทางเป็นถนนเดิมที่มีผิวจราจรเป็นผิวรองพื้นทางหรือคันทาง

1.4 งานบำรุงรักษาถนนได้แก่

1.4.1 งานบำรุงรักษาปกติ หมายถึง งานบำรุงรักษาถนนที่ทำเป็นประจำตลอดเวลาเพื่อให้ถนนอยู่ในสภาพใช้งานได้ดีและไม่ให้เกิดความเสียหายลุกลามเพิ่มขึ้น

1.4.2 งานบำรุงรักษาถนนตามกำหนดเวลาหมายถึง งานบำรุงรักษาถนนตามช่วงเวลาที่กำหนดเพื่อเป็นการต่ออายุให้ถนนอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ยาวนานขึ้น

1.4.3 งานบำรุงรักษาพิเศษ หมายถึง งานบำรุงรักษาถนนโดยการเสริมแต่งป้องกันถนนที่ชำรุดเกินกว่างานซ่อมบำรุงปกติสามารถปฏิบัติได้เพื่อให้ถนนยังคงสภาพเดิมขนาดและความแข็งแรงทัดเทียมกับตอนก่อสร้าง แต่ไม่ได้หมายถึงงานที่จะทำให้ดีขึ้นหรือแข็งแรงกว่าเดิม

1.4.4 งานบำรุงรักษาฉุกเฉินหมายถึงงานซ่อมบำรุงถนนที่ชำรุดเสียหายมากให้สามารถเปิดใช้งานขึ้นแรกได้รวมถึงงานซ่อมบำรุงให้ถนนมีสภาพเหมือนเดิมหรือเปิดใช้งานได้

2. ด้านไฟฟ้าสาธารณะ

2.1 งานติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ

จำเป็นจะต้องดำเนินการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ โดยคำนึงถึงหลักวิชาการเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นสำคัญซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

2.1.1 มาตรฐานความส่องสว่างบริเวณถนน ได้แก่ถนนสายหลัก ถนนสายรองทางแยกที่ไม่มีสัญญาณไฟจราจร มีความส่องสว่างเพียงพอเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นสำคัญ

2.1.2 มาตรฐานความส่องสว่างบริเวณสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ สวนสาธารณะตลาด สนามเด็กเล่นลานจอดรถสาธารณะลานกีฬาชุมชนสะพานสะพานลอย คนข้ามทางเดินเท้าทางม้าลาย ศาลาที่พักผู้โดยสารรถประจำทางป้ายจอดรถประจำทาง (ไม่มีศาลา) มีความส่องสว่างเพียงพอเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นสำคัญ

2.1.3 รูปแบบการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ สามารถเลือกชนิดของ โคมไฟและดวง โคมที่ใช้งานได้ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับภูมิทัศน์ของพื้นที่นั้น ๆ

2.1.4 ระยะห่างระหว่างจุดติดตั้งดวงโคมกับขอบถนน จะต้องให้สอดคล้องกับการกำหนดความเร็วของยานพาหนะที่สัญจรในถนนสายนั้นด้วยจะต้องอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม และหลีกเลี่ยงการติดตั้งหน้าอาคารซึ่งก็คขวางทางสัญจรหน้าสถานที่สำคัญและสถานที่ที่น่าสนใจ

2.2 การบำรุงรักษาไฟฟ้าสาธารณะ

2.2.1 มีการบำรุงรักษาไฟฟ้าสาธารณะ ตามคุณสมบัติของดวงโคมที่นำมาติดตั้ง ดังนี้ ความเสื่อมประสิทธิภาพของดวงโคมเนื่องจากอายุการใช้งานความสกปรกของดวงโคมเนื่องจากฝุ่นละออง

2.2.2 มีการบำรุงรักษาไฟฟ้าสาธารณะ มีความถี่ในการบำรุงรักษา ดวงโคมที่นำมาติดตั้ง แบ่งได้ 3 ระดับตามภาวะมลพิษขึ้นอยู่กับสถานที่และสภาพแวดล้อม ดังนี้

1) ภาวะมลพิษสูง ได้แก่ย่านอุตสาหกรรมเมืองใหญ่ ๆ ที่มี การจราจรหนาแน่นมีฝุ่นละอองหรือ มีแมลงมากและใกล้ชายฝั่งทะเล (ระยะห่างจากฝั่งทะเล ประมาณ 3 กิโลเมตร) จะต้องดูแลบำรุงรักษาและทำความสะอาดโคมถี่มากเป็นพิเศษคือ 6 เดือนต่อ 1 ครั้ง

2) ภาวะมลพิษปานกลาง ได้แก่ชุมชนเมืองขนาดกลาง บ้านพักอาศัยหรือพื้นที่มีฝุ่นละอองน้อยจะต้องดูแลบำรุงรักษา และทำความสะอาดดวงโคมน้อยลงคือ 9 เดือน ต่อ 1 ครั้ง)

3) ภาวะมลพิษต่ำ ได้แก่พื้นที่ชนบทห่างไกลสภาวะอากาศ สะอาดการดูแลบำรุงรักษาน้อยมากคือ 12 เดือนต่อ 1 ครั้ง

2.3 มีการตรวจสอบเปลี่ยนหลอดไฟและอุปกรณ์ชำรุดให้ใช้งาน ได้ สมบูรณ์และมีความปลอดภัยอยู่เสมอ

3. ด้านระบบประปา

มีขั้นตอนการปฏิบัติและการเตรียมความพร้อมที่จะคัดเลือกและ ก่อสร้างระบบประปาให้ได้ตามมาตรฐาน ดังนี้

3.1 มีการสำรวจหาแหล่งน้ำที่จะนำมาใช้ทำระบบประปา ได้แก่ แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำผิวดิน ซึ่งจะต้องมีการวิเคราะห์คุณภาพน้ำก่อนที่จะนำมาผลิตเป็น น้ำประปา

3.2 มีการสำรวจการมีไฟฟ้าใช้ในหมู่บ้านชุมชนที่ต้องการจะสร้างระบบประปาเพื่อใช้ประโยชน์ในการออกแบบชนิดของเครื่องสูบน้ำและจะต้องพิจารณาจุดต่อประสานที่ตำแหน่งใดใกล้ที่สุด

3.3 มีการสำรวจความต้องการใช้น้ำโดยสำรวจจำนวนหลังคาเรือนของชุมชนที่ต้องการใช้น้ำประปาจากระบบประปาที่จะก่อสร้างว่ามีจำนวนเท่าไรเพื่อใช้ในการคัดเลือกขนาดของระบบประปาให้เหมาะสมกับความต้องการใช้น้ำ

3.4 มีการทดสอบปริมาณน้ำ โดยจะทำการทดสอบในแหล่งน้ำที่เป็นบ่อบาดาลว่าเพียงพอที่จะเป็นแหล่งน้ำเพื่อผลิตประปาตามความต้องการของประชาชน

3.5 มีการวิเคราะห์คุณภาพน้ำ เพื่อให้ทราบว่าแหล่งน้ำดิบนั้น ๆ สมควรนำไปทำประปาหรือไม่

4. ด้านแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร

องค์การบริหารส่วนตำบล อาจเลือกทำโดยอิสระ ดังนี้

4.1 การดูแลบำรุงรักษาปรับปรุงโครงการชลประทานขนาดเล็ก

4.2 โครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองธรรมชาติ

4.3 การบำรุงรักษาซ่อมแซมแหล่งน้ำขนาดเล็ก ได้แก่

4.3.1 การดูแลรักษาแหล่งน้ำ

4.3.2 การขุดลอกคลองขุดลอกแหล่งน้ำการขุดสระเก็บน้ำ

เพื่อการอุปโภค บริโภคและเพื่อการเกษตร การก่อสร้างและบำรุงรักษาฝายน้ำล้น

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บริบทเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าตูม

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตูม ตั้งอยู่เลขที่ 35 บ้านหนองข่า หมู่ 5 ตำบลท่าตูม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จัดตั้งตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2540 มีเขตความรับผิดชอบครอบคลุมจำนวน 10 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านหนองโดน หมู่ที่ 2 บ้านกุดเวียน หมู่ที่ 3 บ้านท่าตูม หมู่ที่ 4 บ้านโปไล หมู่ที่ 5 บ้านหนองข่า หมู่ที่ 6 บ้านดอนเรือ หมู่ที่ 7 บ้านอ้อยช้าง หมู่ที่ 8 บ้านหนองคู หมู่ที่ 9 บ้านท่าตูมวารินทร์ และหมู่ที่ 10 บ้านหนองข่า มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 20.15 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 12,594 ไร่ คิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 3.60 ของเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามและรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของตำบลท่าตูม ได้แก่

2. ประชากร

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าตูม มีประชากรทั้งสิ้น 5,261 คน แยกเป็นชาย 2,575 คน แยกเป็นหญิง 2,686 คน ดังแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลประชากรตำบลท่าตูม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร(คน)		รวม (คน)
			ชาย	หญิง	
1	บ้านหนองโดน	142	294	304	598
2	บ้านกุดเวียน	55	107	92	199
3	บ้านท่าตูม	216	402	434	836
4	บ้านโปโล	130	300	318	618
5	บ้านหนองข่า	71	162	157	319
6	บ้านคอนเรือ	127	267	269	536
7	บ้านอ้อยช้าง	71	127	156	283
8	บ้านหนองคู	87	172	183	355
9	บ้านท่าตูมวารินทร์	253	482	515	997
10	บ้านหนองข่า	118	262	258	520
รวม		1,270	2,575	2,686	5,261

ที่มา : แผนพัฒนา 3 ปี ตำบลท่าตูม (2557 : 8)

3. ด้านการคมนาคมขนส่ง ดังนี้

3.1 การคมนาคมขนส่งภายในหมู่บ้าน และระหว่างหมู่บ้านสู่หมู่บ้าน มีทั้งถนนคอนกรีต ถนนลูกรัง ถนนลาดยาง

3.2 การคมนาคมขนส่งระหว่างตำบลท่าตูมสู่ตำบลใกล้เคียง เป็นถนนลาดยางและลูกรัง

3.3 การคมนาคมขนส่งระหว่างตำบลท่าตูมสู่อำเภอเมือง หรือจังหวัดมหาสารคาม เป็นถนนลาดยาง

4. ด้านไฟฟ้าสาธารณะ

มีการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะเฉพาะในสถานที่ที่มีความสำคัญ เช่น ตลาด บริเวณถนนหลักกลางหมู่บ้าน ส่วนการติดตั้งตามถนนระหว่างหมู่บ้านสู่หมู่บ้านในตำบลยังมีน้อยเนื่องจากเป็นเขตเกษตรกรรม ไม่ค่อยมีผู้สัญจรไปมาในช่วงกลางวัน

5. ด้านระบบประปา

มีการใช้น้ำประปา โดยอาศัยประปาหมู่บ้านเพื่อใช้ในครัวเรือน โดยมีระบบประปา จำนวน 6 แห่ง

6. ด้านน้ำแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

โดยมีแหล่งน้ำที่สำคัญ ดังนี้

6.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ

6.1.1 แม่น้ำ จำนวน 1 สายคือ แม่น้ำชี

6.1.2 ลำห้วย บึง หนอง และอื่นๆจำนวน 4 แห่ง

6.2 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

6.2.1 ฝาย จำนวน 2 แห่ง

6.2.2 บ่อน้ำตื้น จำนวน 4 แห่ง

6.2.3 บ่อน้ำโยก จำนวน 12 แห่ง

6.2.4 สระน้ำ จำนวน 10 แห่ง

6.2.5 ระบบชลประทาน จำนวน 10 แห่ง

สภาพปัญหาของการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าตูม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม กล่าวโดยสรุปมีดังนี้ (อ้างอิงจาก รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี 2557)

1. ด้านการคมนาคมขนส่ง
2. ด้านระบบประปา
3. ด้านไฟฟ้าสาธารณะ
4. ด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในงาน โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีดังต่อไปนี้

เบญจมาศ กงแก้ว (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การวิเคราะห์ระดับธรรมาภิบาลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรมจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรมได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินงานในระดับปานกลาง โดยหลักธรรมาภิบาลที่นำมาใช้มากที่สุดคือการดำเนินการตามหลักนิติธรรมหลักความรับผิดชอบต่อการถูกตรวจสอบและหลักคุณธรรมในระดับสูงแต่มีการดำเนินการตามหลักความคุ้มค่าหลักความมีส่วนร่วมและหลักความโปร่งใสในระดับปานกลางเท่านั้น และพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลไม่ว่าอายุเพศการศึกษาอาชีพการดำรงตำแหน่งในตำบลไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล

ดำรงศักดิ์ เฟื่องแก้ว (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารพัฒนาของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพการบริหารงานมากกว่าสภาตำบล เพราะว่า โครงสร้างอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเอื้อต่อการบริหารในการจัดเก็บภาษีและมีรายได้จากทรัพยากร มีบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีการพัฒนาบุคลากร ตลอดถึงผู้นำที่มีความเสียสละและมีความเป็นประชาธิปไตย ตั้งใจในการปฏิบัติงานมีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารงาน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีบทบาทที่ถูกต้องในการให้คำปรึกษาการบริหารงาน จึงทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกำหนดปัญหา การวางแผนและการดำเนิน โครงการ ได้ตามแผนพัฒนาตำบลที่ตรงกับความต้องการของชาวบ้าน มีการติดตามผลการดำเนินงาน สามารถกำหนดการใช้จ่ายได้ตามขั้นตอนและตามข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายสามารถจัดทำบัญชี การลงทะเบียนต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ

สุภาวดี สายออ (2553 : หน้า 115-118) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่าช้างมีระดับความคิดเห็นในการประเมิน ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้าง ใน 5 สาขา ประกอบด้วย สาขาพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน สาขาพัฒนาสิ่งแวดล้อม สาขาพัฒนาสังคม สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ และสาขาพัฒนาการเมือง การบริหาร อยู่ในเกณฑ์มีประสิทธิภาพปานกลาง โดยให้ความสำคัญ

ในสาขาพัฒนาสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับหนึ่ง สาขาพัฒนาการเมือง การบริหาร เป็นอันดับสอง และสาขาพัฒนาเศรษฐกิจและสาขาพัฒนาโครงสร้าง เป็นอันดับสาม ด้านการเปรียบเทียบพบว่า ปัจจัยที่ทำการศึกษา 7 ปัจจัย ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง มีเพียง 6 ปัจจัย ที่มีระดับการประเมินประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลท่าช้างที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ 0.05 คือ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อยู่ อาศัยในเขตเทศบาลตำบลท่าช้าง

นันทพล พงศธรวิสุทธิ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลกรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของอบต. อยู่ในระดับสูงและเห็นด้วยว่ารูปแบบการปกครองท้องถิ่นแบบอบต. ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นของตนเห็นด้วยว่าหลังจากมีการจัดตั้งอบต. ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาตำบลส่งผลให้เกิดความโปร่งใสในการพัฒนาท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

นิตยา ศรีสุข (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลในองค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ยอดอนอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้สรุปว่า ผลของการรวบรวมข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อนำมาเป็นแนวทางการแก้ไขได้แก่ ประชาชนต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ยอดอน ประชาสัมพันธ์ที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับกฎระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ยอดอนควรจัดทำรายงานผลการดำเนินงานอย่างมีความสอดคล้องกับกฎหมายตาม พ.ร.บ. มอบอำนาจให้ไว้เช่นรายงานประจำเดือน หรือ ประจำปีเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบขั้นตอนในการดำเนินการเป็นระยะเพื่อให้เข้าใจตรงกันในทางปฏิบัติทั้งบุคลากรและประชาชน

ฉัตรยุพิน บ่ายเที่ยง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ โดยหลักธรรมาภิบาลตามการรับรู้ของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี. พบว่าระดับการรับรู้ของพนักงานด้านการบริหารจัดการโดยหลักธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอท่าช้างจังหวัดสิงห์บุรีโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก 5 ด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใสด้านหลักคุณธรรมด้านหลักความคุ้มค่าด้านหลักนิติธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยปานกลางคือด้านหลักการมีส่วนร่วมและได้จัดทำแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ โดยหลักธรรมาภิบาลในองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอท่าช้างจังหวัดสิงห์บุรี โดยกำหนดยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนา ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5 ยุทธศาสตร์คือ 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมในการ กำหนดนโยบาย 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมในการวางแผน 3) ยุทธศาสตร์การ พัฒนาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมในการทำงาน และพัฒนางาน และ 5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน

อริยา คำยา (2552 : 50-51) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การเปรียบเทียบลักษณะความเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ระหว่างองค์กรธุรกิจที่มีประสิทธิผลขององค์กรแตกต่างกัน จาก ผลการวิจัยที่พบว่า องค์กรที่มีประสิทธิผลขององค์กรสูง ก็องค์กรที่มีประสิทธิผลของ องค์กรต่ำมีลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ($q < .01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันทั้ง 5 ด้าน โดยองค์กรที่มี ประสิทธิผลขององค์กรสูงมีลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สูงกว่าองค์กรที่มี ประสิทธิผลขององค์กรต่ำทั้ง 5 ด้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า องค์กรธุรกิจที่มีประสิทธิผลของ องค์กรสูง จะมีลักษณะความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทั้งในด้าน ด้านความรู้แห่งตน ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความคิดเชิงระบบ และ ด้านแบบแผน ความคิดอ่านสูงกว่าองค์กรธุรกิจที่มีประสิทธิผลขององค์กรต่ำ ทั้งนี้เนื่องจาก องค์กรธุรกิจ นั้นจะประกอบไปด้วยบุคลากรขององค์กรในระดับต่างๆ เมื่อองค์กรมีประสิทธิผลสูง ทั้งใน แห่งของ ด้านการผลิต อันพิจารณาจากอัตรากำไรต่อสินทรัพย์ (Return on Assets) ที่แสดงถึง ความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ซึ่งมาจากการประเมินเชิงกวีสัย (Objective Measurement) และแห่งขององค์ประกอบด้านความยืดหยุ่น ด้านความพอใจ ด้านการแข่งขัน และด้านการพัฒนา ที่มาจากการประเมินเชิงอัตวิสัย (Subjective Measurement) แสดงให้เห็น ถึงศักยภาพขององค์กรที่จะสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก องค์กร สามารถตอบสนองความต้องการของพนักงานได้มีความสามารถที่จะสนับสนุนให้ สมาชิกในองค์กรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น มีการจัดฝึกอบรม หรือส่งพนักงานไป ฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำงานอยู่เสมอ ซึ่งการสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรทุกระดับ มีการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทำให้บุคลากรในองค์กรที่มีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพิ่มเติมอยู่ ตลอดเวลา ดี กัส (De Geus, 1997 ; อ้างถึงใน วิมลรัตน์ อ่องล่าง, 2547) นอกจากนี้องค์กรที่มี ประสิทธิภาพขององค์กรสูง จะมีความยืดหยุ่นขององค์กรสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด พื้นฐานของการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ สว่างส่อง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล ของกรมการบริการและสมาชิก สภาองค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการ

บริหารพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลของกรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และเปรียบเทียบเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของกรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนครั้งที่เข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบลกับกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า กรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรีมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก “โดยมีกระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักคุณธรรม” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความคุ้มค่า” สำหรับค่าเฉลี่ยที่มีระดับต่ำที่สุด คือ “กระบวนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักความรับผิดชอบ” กรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้ ตำแหน่งสมาชิกสภา จำนวนครั้งที่เข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และระดับชั้นองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันมีกระบวนการบริหารและพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เจนยูทซ์ อุ่นเจริญทวิสิน (2553 : 90-92) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านหลักความคุ้มค่า และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ โดยรวมและจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เห็นว่าปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า

2. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน เห็นว่าปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) โดยสรุป ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน เห็นว่ามีปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิ

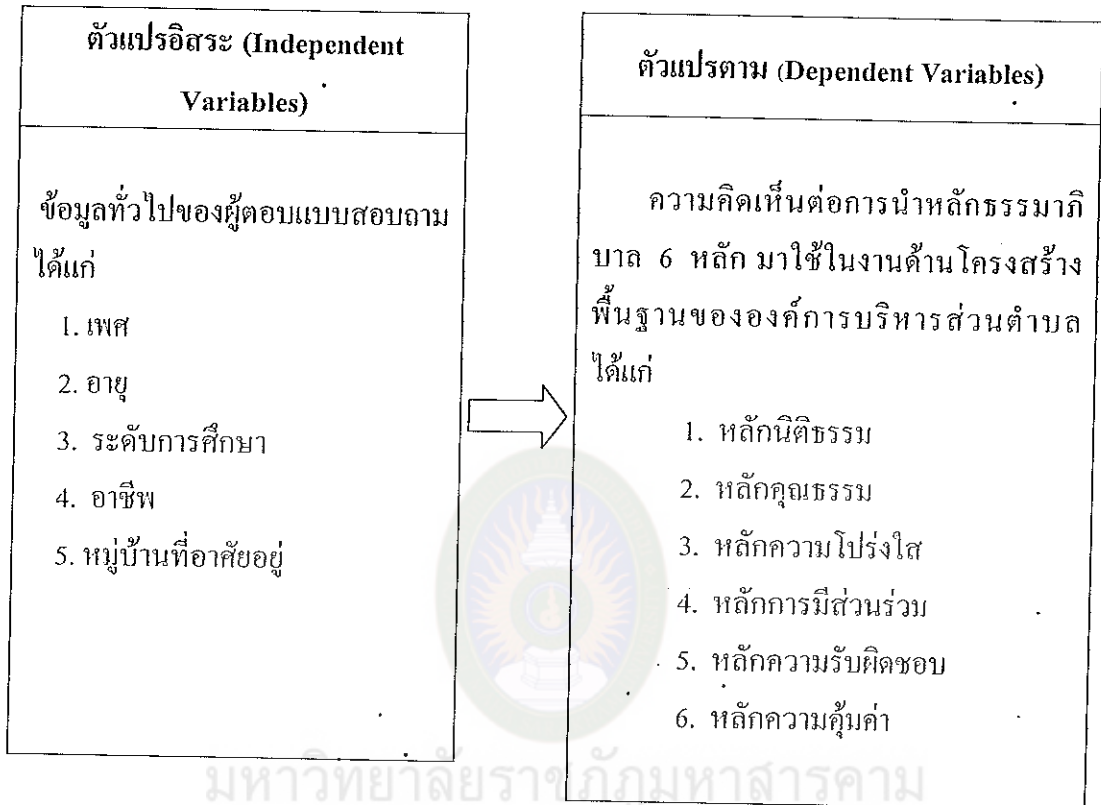
บาลของเทศบาลตำบลสมเด็จพระ อำเภอสเม็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น คณะผู้บริหารท้องถิ่นและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำไปเป็น ข้อเสนอแนะในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลตำบลสมเด็จพระตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วรรณฯ จตุพัฒน์รังสี (2553 : 101-107) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ่อแก้ว อำเภอมือง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า 1) เทศบาลตำบลบ่อแก้วมีระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักนิติธรรมอยู่ในระดับสูงที่สุด หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และหลักคุณธรรม ตามลำดับ 2) เทศบาลตำบลบ่อแก้วมีระดับประสิทธิผลการบริหารงานในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานในด้านความสามารถในการผลิต มีระดับสูงความมั่นคง การอยู่รอด การพัฒนา การได้มาซึ่งทรัพยากร ความสามารถในการปรับตัวความพึงพอใจในงาน ประสิทธิภาพและความเจริญเติบโตในงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด และ 3) การบริหารงานตามแบบธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบ่อแก้ว มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ่อแก้ว ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลในแต่ละด้านทั้ง 6 ด้าน กับประสิทธิผลการบริหารงานของเทศบาลตำบลบ่อแก้ว ผลการศึกษามีเพียง 2 ด้านเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานคือ หลักคุณธรรม และหลักความคุ้มค่า โดยหลักคุณธรรมอยู่ในระดับสูงที่สุด จะเห็นว่า บุคลากรในเทศบาลตำบลบ่อแก้วจะให้ความสำคัญกับหลักคุณธรรมและหลักความคุ้มค่า ในการบริหารและดำเนินกิจการภายในองค์การ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การนำหลักธรรมาภิบาล 6 หลักคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม มาใช้ในงานโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยสามารถสรุปกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังแผนภาพที่ 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย